

36971 Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht BES en het Wetboek van Strafvordering BES in verband met de strafbaarstelling van het verheerlijken van terrorisme en het in het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties (strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties)

Nr. 9 Verslag

Vastgesteld 16 oktober 2026

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

I. Algemeen

1. Inleiding

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

2.1 Veranderende maatschappelijke omstandigheden sinds 2005

2.2 Noodzaak aparte strafbaarstellingen en belang vrijheid van meningsuiting

3. Huidig wettelijk kader

3.1 Verheerlijken van terrorisme en bestaand recht

Opruiing (artikel 131 Sr) en het verspreiden van opruiende geschriften (artikel 132 Sr)

Groepsbelediging (artikel 137c Sr) en aanzetten tot haat, discriminatie of geweld (artikel 137d Sr)

3.2 In het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties

4. Wetgeving in het buitenland

4.1 Inleiding

4.2 Frankrijk

4.3 Engeland en Wales

4.4 Spanje

4.5 Denemarken

4.6 Duitsland

4.7 Conclusie

5. Verhouding tot hoger recht

5.1 Internationale verplichtingen tot strafbaarstelling van aan terrorisme gerelateerde handelingen

5.2 Relevante rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens

5.2.1 Het recht op vrijheid van meningsuiting en vrijheid van vergaderingen vereniging

Bij wet voorzien

Legitiem doel

Noodzakelijk in een democratische samenleving

5.2.2 Het recht op vrijheid van godsdienst

6. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

6.1 Inleiding

- 6.2 Het verheerlijken van terroristische misdrijven*
- 6.3 Openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties*
- 6.4 Afbakening tot bestaande strafbare feiten en samenloop*

7. Ontvangen adviezen

- 7.1 Reacties van adviesorganen en internetconsultatie*
- 7.2 Noodzaak wetsvoorstel*
- 7.3 Verduidelijking strafbepalingen*
- 7.4 Beperking grond- en mensenrechten*
- 7.5 Gevolgen voor jongeren*
- 7.6 Voorlopige hechtenis*

8. Uitvoerings- en financiële consequenties

II. Artikelsgewijze toelichting

III. Overig

I. Algemeen

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht BES en het Wetboek van Strafvordering BES in verband met de strafbaarstelling van het verheerlijken van terrorisme en het in het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties (strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties) (hierna: het wetsvoorstel). Deze leden onderschrijven het doel om effectief te kunnen optreden tegen terroristische propaganda en onderkennen dat het onwenselijk is wanneer de meest ernstige terroristische misdrijven of terroristische organisaties publiekelijk worden verheerlijkt of gepropageerd. De democratische rechtsstaat moet zich kunnen verdedigen tegen organisaties die haar met geweld willen aantasten. Tegelijkertijd raakt het voorstel aan fundamentele vrijheden, waaronder de vrijheid van meningsuiting en demonstratievrijheid. Deze leden zijn er op basis van het voorliggende wetsvoorstel nog niet van overtuigd dat de voorgestelde strafbaarstellingen, mede gelet op de inbreuk op deze grondrechten, noodzakelijk en proportioneel zijn. Deze leden willen daarom de nut en noodzaak van deze wet helder hebben: dat de nieuwe strafbaarstellingen noodzakelijk, voldoende afgebakend en in de praktijk zorgvuldig toepasbaar zijn. Zij hebben met name vragen over de toegevoegde waarde ten opzichte van het bestaande strafrecht, de betekenis van de context van uitingen, de strafbaarstelling van steunbetuiging aan terroristische organisaties en de positie van jongeren.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven de noodzaak van dit wetsvoorstel. De verspreiding van extremistische en terroristische propaganda is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De verspreiding van extremistische en terroristische content draagt volgens de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) bij aan een blijvende dreiging voor de nationale veiligheid, vanuit het jihadisme, het rechts-extremisme en het links-extremisme. Ook hebben deze leden op zondag 11 oktober 2026 bij de betoging bij het Nationaal Monument op de Dam relschoppers gezien die gezichtsbedekkende kleding droegen, terroristische spandoeken meenamen, steun betuigden aan terroristische organisaties en terrorisme verheerlijkten. Deze leden vinden het positief dat met dit wetsvoorstel een zelfstandige grondslag wordt gecreëerd

om tegen dit soort uitingen op te treden. Zij stellen nog een aantal vragen en steunen de spoedige behandeling van het wetsvoorstel.

De leden van de PRO-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden delen de mening van de regering dat het ongewenst is dat terroristen intolerante en gewelddadige boodschappen kunnen verspreiden en anderen ontvankelijk maken voor die denkbeelden. Echter hechten de leden van de PRO-fractie ook aan de vrijheid van meningsuiting en andere grondrechten en kan beperking daarvan alleen aan de orde zijn als dat werkelijk nodig is om een draagvlak voor terrorisme en terroristische aanslagen te voorkomen. In dat verband hebben deze leden behoefte aan een nadere onderbouwing van de voorgestelde nieuwe strafbaarstellingen. Deze leden hebben dan ook vragen ten aanzien van de toegevoegde waarde van die strafbaarstellingen naast de reeds bestaande strafbaarstellingen. Daarnaast achten deze leden het nodig dat de nieuwe strafbaarstellingen beter ingekaderd worden, om te voorkomen dat daar onduidelijkheid over bestaat en om te voorkomen dat uit vrees – al dan niet gegrond – voor vervolging er een vorm van zelfcensuur gaat ontstaan en daarmee een ongewenste vorm van beperking van de vrijheid van meningsuiting.

De leden van de PVV-fractie pleiten al jaren voor een keiharde aanpak van terrorisme. De aanhoudende jihadistische dreiging blijft volgens hen dan ook de grootste dreiging voor de Nederlandse samenleving. Deze leden zien het aantal opgepakte personen op verdenking van een terroristisch misdrijf toenemen vanwege het opengrenzenbeleid. Palestijnse studenten worden binnengehaald die openlijk steun uitspreken voor de terroristische daden van Hamas en aan de lopende band worden Syriërs opgepakt voor het oproepen tot aanslagen en martelaarschap. Deze leden hebben het wetsvoorstel tot zich genomen en hebben nog diverse vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zeker door de komst van sociale media worden terroristische denkbeelden en propaganda razendsnel verspreid over de hele wereld. Terrorismeverheerlijking kan volgens deze leden vooral een gevaar zijn voor kwetsbare jongeren, die vatbaar kunnen zijn voor radicaliseringscontent en het verheerlijken van terroristische misdaden. Deze leden maken graag van de gelegenheid gebruik om vragen te stellen aan de regering over dit wetsvoorstel.

De leden van de JA21-fractie onderschrijven de noodzaak om de bestaande lacunes in het strafrecht te dichten. Kan de regering uiteenzetten welke vormen van verheerlijking van terroristisch geweld en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties ook na aanvaarding van dit wetsvoorstel buiten het bereik van de strafwet blijven? Acht de regering dit wenselijk, en hoe verhoudt dit zich tot de doelstelling om terroristische propaganda in een vroeg stadium te bestrijden?

De leden van de BBB-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Terroristische aanslagen veroorzaken onnoemelijk leed. Het openlijk verheerlijken daarvan kan slachtoffers en nabestaanden diep raken en bijdragen aan radicalisering. Deze leden begrijpen daarom de wens om hiertegen effectief te kunnen optreden. Tegelijkertijd vraagt uitbreiding van het strafrecht om een duidelijke noodzaak en zorgvuldige begrenzing. Burgers moeten vooraf kunnen weten welke uitingen strafbaar zijn, terwijl journalistiek, onderzoek en het vrije maatschappelijke debat voldoende bescherming moeten behouden.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties. Deze leden onderschrijven de noodzaak van spoedige invoering van dit voorstel gezien de ernst van het onderwerp. Terrorismen en de verheerlijking daarvan is een regelrechte bedreiging voor onze veiligheid. Hiervoor dient geen plaats te zijn binnen onze rechtsstaat. Deze leden zijn dankbaar dat het wetsvoorstel na lange tijd nu toch in de Tweede Kamer voorligt. Zij verzoeken de regering haast te maken met de invoering van dit voorstel. Zij wijzen op de leemte die ervaren wordt door het bevoegd gezag om in te kunnen grijpen bij terroristische uitpattingen bij onder andere demonstraties. Deze leden constateren dat het voorstel in enigszins afgezwakte vorm is ingediend ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel. Zij vragen of dit niet opnieuw leidt tot handelingsverlegenheid. Voorts maken deze leden van de gelegenheid gebruik om nog enkele vragen te stellen.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben ernstige zorgen over de noodzaak, proportionaliteit en voorzienbaarheid van de voorgestelde strafbaarstellingen en de mogelijke gevolgen voor de vrijheid van meningsuiting, het demonstratierecht, de persvrijheid, de vrijheid van godsdienst en de rechtspositie van minderheidsgroepen. Zij hebben hierover verschillende vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden delen de zorgen over de (veelal online) radicalisering van met name jongeren en over de wijze waarop terroristische aanslagen, en daarmee het leed van slachtoffers en nabestaanden, publiekelijk worden gevierd. Daarom staan zij in beginsel positief tegenover het normeren van dergelijke uitingen. Tegelijkertijd hechten deze leden zeer aan de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst. Een strafbepaling die deze vrijheden beperkt, moet naar hun oordeel scherp zijn afgebakend, bij voorkeur in de wettekst zelf en niet uitsluitend in de toelichting. Een ruim geformuleerde norm kan immers in de toekomst anders worden ingezet dan de wetgever nu voor ogen heeft. Daarom maken deze leden gebruik van de mogelijkheid tot het stellen van enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en maken zich grote zorgen over de impact ervan op de vrijheid van meningsuiting, de persvrijheid, en de activiteiten van het maatschappelijk middenveld. Deze leden zijn niet overtuigd van de noodzaak van het wetsvoorstel. Zij merken op dat het in de huidige wetgeving al mogelijk is om opruiing, haatzaaien en groepsbelediging te vervolgen. Deze leden staan niet alleen in hun zorgen. Zij delen de zorgen die blijken uit de publieke consultatie, waarop 15.000 reacties zijn gekomen. Dit hoge aantal toont een serieuze maatschappelijke bezorgdheid, waardoor de regering, in de ogen van de leden van deze fractie, extra terughoudend zou moeten zijn.

De leden van de Groep Markuszower hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven dat het verheerlijken van terroristische misdrijven en het openlijk ondersteunen van terroristische organisaties strafrechtelijk moeten kunnen worden aangepakt, zo hard mogelijk. Het is onaanvaardbaar dat terroristisch geweld wordt toegejuicht en terroristische organisaties publiekelijk worden gesteund, terwijl slachtoffers en hun nabestaanden met de gevolgen van dat geweld moeten leven. Deze leden willen een wet die daadwerkelijk werkt. Zij vragen daarom of de voorgestelde strafbaarstellingen voldoende ruimte bieden om ook indirecte, verholde en doelbewust dubbelzinnige terroristische

propaganda aan te pakken. De combinatie van verschillende beperkingen en bewijsvereisten mag er niet toe leiden dat uitsluitend de meest expliciete uitingen vervolgbaar worden.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie vragen hoe dit wetsvoorstel doorwerkt in de openbare ordechecks voor reguliere migratie en asielmigratie door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Is dit wetsvoorstel voldoende om aanvragen voor asiel en machtiging voor voorlopig verblijf bij het verheerlijken van terrorisme te weigeren, of is daar meer voor nodig?

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering bekend is met nieuwe vormen van online schadelijke extremistische content, zoals *gore content*, waar jongeren steeds vaker in verstrikt raken. Deze leden vragen of het verspreiden van *gore content* op dit moment strafbaar is of in de toekomst zou kunnen vallen onder de voorgestelde strafbaarstelling van de verheerlijking van terrorisme. Diezelfde vraag hebben deze leden over de manifesten van terroristen die nog altijd online circuleren in rechtsextremistische online netwerken. Valt het verspreiden van deze manifesten onder de voorgestelde strafbaarstelling?

De leden van de SP-fractie vragen de regering hoe zij het begrip terrorisme definieert, aangezien de inleiding van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel leest als een schets van de als terrorisme beoogde activiteiten, zonder concreet te worden. Worden, bij het vaststellen van terroristische organisaties, de lijsten van de Europese Unie (EU) en de Verenigde Naties (VN) gebruikt, of kan Nederland hiervan afwijken, en met welke argumentatie?

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

2.1 Veranderende maatschappelijke omstandigheden sinds 2005

De leden van de D66-fractie herkennen de zorgen over de snelle online verspreiding van terroristische propaganda en de bijzondere kwetsbaarheid van jongeren. Tegelijkertijd constateren deze leden dat in de toelichting begrippen als terrorisme, extremisme en radicalisering dicht tegen elkaar aan worden gebruikt maar fundamenteel andere grondslagen kennen. Kan de regering duidelijk uiteenzetten hoe zij deze begrippen van elkaar onderscheidt en hoe wordt voorkomen dat (niet-gewelddadig) extremisme, activisme of scherpe systeemkritiek binnen het bereik van deze strafbaarstellingen komt? Kan de regering daarbij bevestigen dat voor jihadistisch, rechts-terroristisch en andere vormen van terrorisme dezelfde juridische maatstaven gelden en de wet enkel en alleen daarop toeziet?

De leden van de PRO-fractie lezen dat jongeren met sympathie voor jihadistische en rechts-terroristische denkbeelden online steeds vaker en sneller radicaliseren. Net zoals de regering vinden deze leden dat dergelijke radicalisering voorkomen moet worden. Wat wordt er concreet gedaan aan het voorkomen daarvan en met welk resultaat? Wat is de stand van zaken betreffende de uitvoering van de motie van het lid Mutluer over een geactualiseerde, toegankelijke handreiking over de onlineradicalisering van jongeren (Kamerstuk 29754, nr. 763)? Deze leden zouden willen verwijzen naar de EU-verordening terroristische online-inhoud die al voorziet in vroegtijdige opsporing van online verspreiding van terroristische uitingen. Zij wijzen op het preventief verstoren van terroristische propaganda door de Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM). Hoe effectief is

dat als het gaat om het verwijderen van deze content? Wat voegt dit wetsvoorstel toe aan de bestaande mogelijkheden om online content vroegtijdig op te sporen en offline te halen? Deelt de regering de mening dat naarmate dergelijke instrumenten vaker worden ingezet en succesvoller worden in het laten verwijderen van deze content het belang van achteraf kunnen bestraffen afneemt? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie constateren met verbazing dat er door de regering nergens in de memorie van toelichting gesproken wordt over de dreiging vanuit extreemlinkse terroristische organisaties en/of personen. Waarom blijft deze dreiging, onder meer vanuit Extinction Rebellion (XR), volledig buiten beschouwing? Is deze regering blind voor deze dreiging of wil zij deze gewoonweg niet erkennen?

De leden van de CDA-fractie lezen dat er online kanalen zijn die vooral lijken te draaien om het delen en bekijken van sinistere content, zoals foto's van schietpartijen en marteling van mensen en dieren. Deze leden constateren dat op een aantal van die strafbare feiten geen levenslange gevangenisstraf staat. Zou deze content onder de voorgestelde strafbaarstelling vallen? Zo nee, is dat wel het geval als deze content wordt verspreid door groeperingen die op de terrorismelijst staan? Hoe ziet de regering die discrepantie?

2.2 Noodzaak aparte strafbaarstellingen en belang vrijheid van meningsuiting

De leden van de D66-fractie lezen dat verheerlijkende of steun betuigende uitlatingen in bepaalde gevallen al strafbaar zijn als opruiing, groepsbelediging, haatzaaien of het voortzetten van de werkzaamheid van een verboden organisatie. Tegelijkertijd stelt de regering dat de nieuwe bepalingen een leemte vullen en mede een normatieve functie hebben. Kan de regering aan de hand van concrete typen zaken toelichten welk gedrag nu niet strafbaar is, maar volgens haar wel strafwaardig moet zijn? Kan de regering concreet onderbouwen waarom de huidige wetgeving niet volstaat en welke lacune de voorgestelde strafbaarstellingen beogen te vullen? Hoe voorkomt de regering dat de normatieve functie van het strafrecht op zichzelf de rechtvaardiging wordt voor een nieuwe beperking van de vrijheid van meningsuiting?

De leden van de CDA-fractie lezen dat onder andere wordt ingezet op gerichte preventie door interventies op personen of groepen die concrete signalen vertonen van radicalisering of die zich in de directe invloedssfeer van terroristische netwerken begeven. Personen kunnen worden opgenomen in een persoonsgerichte aanpak, waarbinnen het lokaal bestuur de regie heeft. Deze leden vragen of de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) hier ook automatisch bij aangesloten is.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de ATKM als toezichthouder online materiaal detecteert en verwijderbevelen kan uitvaardigen. Daarnaast kan de officier van justitie de aanbieder van een communicatiedienst bevelen dat hij online geplaatste uitingen die terrorisme verheerlijken of steun betuigen aan een terroristische organisatie verwijdert of ontoegankelijk maakt. Deze leden vragen in hoeverre de ATKM en de officier van justitie kunnen optreden bij anonieme accounts en of het mogelijk is om de betreffende uitingen daadwerkelijk te laten verwijderen of ontoegankelijk te maken wanneer de identiteit van de gebruiker onbekend is.

De leden van de BBB-fractie vragen welke concrete gedragingen met dit wetsvoorstel strafbaar worden die niet reeds onder bestaande strafbepalingen vallen. Kan de regering

enkele praktijkvoorbeelden geven en per voorbeeld toelichten waarom het huidige instrumentarium tekortschiet? Daarnaast vragen deze leden waarom de uitsluiting van voorwaardelijk opzet bij het verheerlijkingssdelict uitsluitend in de toelichting is verduidelijkt, en niet expliciet in de wettekst is vastgelegd.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben geconstateerd dat het Openbaar Ministerie (OM) en de politie vragen om extra aandacht voor preventie en terughoudende inzet van het strafrecht bij jongeren. Erkent de regering de noodzaak hiervoor? Op welke wijze wordt dit meegewogen in het wetsvoorstel? In hoeverre acht de regering het voorzienbaar voor jongeren welke uitingen zij wel en niet (online) mogen doen? Kan de regering aangeven wat wordt gedaan om jongeren van 18 tot 24 jaar duidelijk te maken welke organisaties als terroristisch worden aangemerkt en welke uitingen (ook online) strafbaar kunnen zijn?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat dit voorstel probeert jongeren te beschermen door het verheerlijken van terrorisme tegen te gaan en dat is een goed doel. Maar om dat doel te bereiken is het belangrijk dat jongeren, juist wanneer zij op het internet steeds meer met extremistische content in aanraking komen, hierover van gedachten kunnen wisselen en een gezonde mening kunnen ontwikkelen zonder bang te hoeven zijn voor gevangenisstraf. Dat geeft ook de kans aan anderen om bijvoorbeeld verheerlijkende uitingen te weerspreken. Het risico op ongeziene radicalisering lijkt aanwezig wanneer dit proces aan het zicht wordt onttrokken. Hoe beoordeelt de regering het risico dat door dit voorstel de radicalisering juist buiten het zicht gaat plaatsvinden?

De leden van de Groep Markuszower vragen de regering aan de hand van concrete voorbeelden uiteen te zetten welke uitingen onder het huidige strafrecht niet strafbaar zijn, maar door dit wetsvoorstel wel strafbaar worden. Kan de regering daarbij onderscheid maken tussen uitingen tijdens demonstraties, online verheerlijking en het verspreiden van propaganda van terroristische organisaties? Welke vormen van terroristische propaganda blijven ook na inwerkingtreding buiten de bestaande en voorgestelde strafbaarstellingen? Waarom acht de regering deze resterende beperkingen aanvaardbaar? Heeft de regering de voorgestelde bepalingen laten toetsen aan concrete praktijkgevallen waarin politie en openbaar ministerie eerder onvoldoende mogelijkheden bleken te hebben om op te treden? Zo ja, wat waren de uitkomsten?

3. Huidig wettelijk kader

3.1 Verheerlijken van terrorisme en bestaand recht

De leden van de PRO-fractie merken op dat de regering uitlegt uit dat terrorisme verheerlijkende uitspraken onder het bereik van strafbare opruiing kunnen vallen maar dat verheerlijkingshandelingen die niet aansporen of aanzetten tot het plegen van strafbare niet bestraft kunnen worden. Betekent dat dat het verheerlijken van reeds gepleegde ernstige terroristische misdrijven of het in het openbaar betuigen van steun aan een terroristische organisatie door het tonen van een vlag of ander symbool van die organisatie en het uiten van leuzen louter strafbaar moet worden omdat daarmee een draagvlak voor terrorisme kan worden gecreëerd? Hebben de voorgestelde nieuwe strafbaarstellingen naast de bestaande strafbaarstellingen van opruiing (artikel 131 Sr), haatzaaien (artikel 137d Sr), deelneming aan en voortzetting van verboden organisaties (artikel 140 en 140a Sr) en de voorbereiding van terroristische misdrijven meer dan een normstellende betekenis? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot dat volgens de regering de voorgestelde strafbaarstellingen “naar verwachting niet voor

een geheel nieuwe, niet eerder bestaande stroom aan strafrechtelijke onderzoeken zorgen waarvoor nieuwe (extra) capaciteit nodig is” en het feit dat de regering ook nauwelijks uitvoerings- en financiële consequenties voorziet? Deelt de regering de mening dat bij voorgenomen strafbaarstellingen die vooral een louter normatieve functie hebben, terughoudendheid moet worden betracht vanwege het feit dat er wel beperkingen van mensenrechten aan de orde zijn en dat beperking daarvan alleen toegestaan is als er sprake is van een concrete en bewezen noodzaak? Zo nee, waarom deelt de regering die mening niet?

De leden van de CDA-fractie lezen dat het enkel verheerlijken van reeds gepleegde ernstige terroristische misdrijven op sociale media zonder dat de boodschap wordt uitgedragen dat dit handelen navolging verdiend, of het in het openbaar betuigen van steun aan een terroristische organisatie, geen strafbare opruiing kan opleveren. Deze leden vragen wat precies de grens is tussen strafbare opruiing en het enkel verheerlijken van terrorisme. Kan de regering dit onderbouwen met voorbeelden?

De leden van de SGP-fractie lezen dat er handelingsverlegenheid bestaat om in te grijpen indien sprake is van aanzetten tot haat, discriminatie of geweld. Met name bij pro-Palestijnse en antizionistische demonstraties wordt deze lijn meermaals overschreden. Deze leden vragen de regering waarom het OM en het bevoegd gezag zo terughoudend omgaan met de bevoegdheden waarover zij op dit moment al beschikken. Deze leden vragen of de veiligheid niet prevaleert boven het recht om te demonstreren. Voorts vragen zij of niet direct dient te worden ingegrepen wanneer de grenzen van het demonstratierecht worden overschreden en uitlatingen het strafrecht raken. Deze leden vrezen dat een nieuwe strafbaarstelling eveneens zal leiden tot handelingsverlegenheid indien de context zo nadrukkelijk en breed wordt meegewogen. Zij vragen de regering om verheerlijking van terrorisme ondubbelzinnig strafbaar te stellen. De context van een conflict elders in de wereld is nimmer een rechtvaardiging voor terrorisme.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben geconstateerd dat eerdere initiatieven om verheerlijking van terrorisme strafbaar te stellen werden afgewezen vanwege een gebrek aan noodzaak. Zo stelde minister Opstelten in 2013/2014: “Strafbaarstelling van verheerlijking raakt de vrijheid van meningsuiting en in mijn ogen is dat een groot goed in onze samenleving. Onder strafbaarstelling van verheerlijking van terrorisme zouden immers al snel allerlei uitingen vallen, waarvan het zeer onaannemelijk is dat zij enig verband houden met terrorisme. Ik denk aan smakeloos puberaal gedrag op het internet, want daar heb je het dan ook over. Het zal zelfs de overgrote meerderheid van uitingen betreffen die onder een dergelijke strafbaarstelling zouden vallen. Dat wijst erop dat anders dan bij de strafbaarstellingen inzake haatzaaiing, opruiing of poging tot rekrutering en voorbereidingshandeling van terrorisme bij een strafbaarstelling van verheerlijking door het OM of de rechter onvoldoende één lijn kan worden getrokken tussen uitingen die wel en die niet zo gevaarlijk zijn dat zij een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting zouden kunnen rechtvaardigen. De genoemde andere strafbaarstellingen geven bovendien voldoende mogelijkheden om op te treden tegen kwaadaardige uitingen die aanzetten en kunnen leiden tot terroristische daden.” Kan de regering toelichten waarom zij strafbaarstelling nu wel noodzakelijk acht? Hoe wordt voorkomen dat de strafbaarstellingen van toepassing zijn op “smakeloos puberaal gedrag”, zeker nu het wetsvoorstel geen link met een daadwerkelijk risico op geweld vereist? Internationale mensenrechtennormen benadrukken het belang van een aantoonbare relatie tussen uitingen, de intentie om aan te zetten tot geweld en het risico dat geweld daadwerkelijk plaatsvindt. Het Rabat Plan of Action en de daarin opgenomen

zesdelige toets zijn hierbij relevant. Kan de regering ter toelichten waarom er op basis van deze twee afwijkende zaken voor wordt gekozen om de mensenrechtelijke criteria niet toe te passen? Kan de regering toelichten hoe zij met dit wetsvoorstel voldoet aan de internationale normen uit het Rabat Plan of Action, in het bijzonder de ‘six-part threshold test’ die toegepast dient te worden op het criminaliseren van uitingen?

De leden van de Groep Markuszower lezen dat het verheerlijken van toekomstige terroristische misdrijven of van terrorisme in algemene zin volgens de regering veelal zal neerkomen op opruiing. Deze leden vragen of “veelal” betekent dat ook uitingen denkbaar zijn die terroristisch geweld verheerlijken, maar onvoldoende aansporend zijn om opruiing te bewijzen. Kan de regering concrete voorbeelden bespreken van algemene verheerlijking van terroristisch geweld zonder verwijzing naar een reeds gepleegd misdrijf? Onder welke omstandigheden vallen dergelijke uitingen onder opruiing en wanneer blijven zij buiten bereik? Hoe wordt voorkomen dat tussen artikel 131 Sr en het voorgestelde artikel 132a Sr een leemte blijft bestaan?

3.2 In het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties

De leden van de D66-fractie zien een relevant verschil tussen het verheerlijken van concrete terroristische misdrijven en het betuigen van steun aan een organisatie. Artikel 132c kan immers ook zien op leuzen, symbolen en vlaggen. Deze leden constateren daarnaast dat artikel 140, tweede lid, Sr al mogelijkheden biedt wanneer een gedraging ten dienste staat aan het voortbestaan van een verboden organisatie. Kan de regering daarom nader onderbouwen welke concrete lacune artikel 132c vult? Wanneer is precies sprake van “steun betuigen” en welke betekenis komt daarbij toe aan uitingen van sympathie voor politieke, sociale of humanitaire doelstellingen van een organisatie die losstaan van terroristische activiteiten? Deze leden lezen dat bij artikel 132c voorwaardelijk opzet op het betuigen van steun voldoende is, terwijl uit de uiting daarnaast moet blijken dat deze is verricht om te bevorderen dat anderen het terroristische oogmerk van de organisatie delen. Kan de regering toelichten hoe deze vereisten zich tot elkaar verhouden? Erkent de regering dat een zwaarder opzetvereiste meer rechtszekerheid biedt en het risico verkleint dat uitingen zonder duidelijke intentie onder de strafbaarstelling vallen? Kan de regering toelichten waarom zij hier niet voor heeft gekozen?

De leden van de SGP-fractie lezen dat het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties helaas steeds vaker voorkomt. Deze leden constateren dat lieden die zich hier schuldig aan maken zich onaantastbaar wanen omdat er nauwelijks strafrechtelijk tegen wordt opgetreden, óók met het huidig strafrechtelijk instrumentarium. Zij vragen de regering of in de periode in aanloop naar de specifieke strafbaarstelling alle instrumenten uit het strafrecht ten volle benut kunnen worden teneinde straffeloosheid te voorkomen. Voorts vragen zij of terughoudendheid met het huidig strafrechtelijk instrumentarium niet eveneens leidt tot terughoudendheid bij de toepassing van de nieuwe strafbaarstelling. Zij vragen hoe voorkomen wordt dat het bevoegd gezag dit nieuwe strafrechtelijke instrument niet (durft) in te zetten. Deze leden vragen de regering ook bij het OM te benadrukken dat het huidig instrumentarium al handvatten biedt om op te treden en dat de nieuwe strafbaarstelling nog meer grond biedt om te handhaven. Zij vragen de regering of het in de rede ligt dat het OM een vervolgingsverplichting krijgt bij deze ernstige delicten. Zij vragen voorts of een inschatting gemaakt kan worden in het percentage zaken waarvan aangifte gedaan wordt dat met de nieuwe strafbaarstelling wel wordt vervolgd door het OM en het percentage dat onder het huidig recht opgevolgd wordt.

4. Wetgeving in het buitenland

4.1 Frankrijk

De leden van de CDA-fractie lezen dat in Frankrijk en Spanje in de strafmaat is gekozen voor een onderscheid tussen offline en online verheerlijken van terrorisme. Bij online verheerlijking is er sprake van een hogere strafmaat. Heeft de regering overwogen om dit ook in de Nederlandse strafbaarstelling op te nemen? Zo ja, waarom is ervoor gekozen om dat onderscheid uiteindelijk niet te maken?

4.2 Engeland en Wales

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben geconstateerd dat de memorie van toelichting stelt dat het Verenigd Koninkrijk (VK) een vergelijkbare strafbaarstelling kent voor het verheerlijken van terrorisme. Kan de regering aangeven op welke wetten in het VK zij doelt, welke aspecten vergelijkbaar zijn en op welke punten de strafbaarstelling in het VK verschillen van dit wetsvoorstel? Is de regering bekend met de zorgen van mensenrechtenorganisaties over misbruik van antiterrorismewetgeving tegen vreedzame demonstranten in het VK?¹ Deelt de regering deze zorgen? Zo ja, hoe kan misbruik van antiterrorismewetgeving tegen vreedzame demonstranten worden beteugeld? Zo nee, waarom deelt de regering deze zorgen niet? Welke waarborgen stelt de regering voor om dergelijke mensenrechtenschendingen in Nederland te voorkomen mocht dit wetsvoorstel ingevoerd worden?

5. Verhouding tot hoger recht

5.1 Internationale verplichtingen tot strafbaarstelling van aan terrorisme gerelateerde handelingen

De leden van de PRO-fractie lezen dat geen van de bestaande verschillende internationale en Europese strafrechtelijke instrumenten strafbaarstelling van verheerlijking verplichtend voorschrijven. Waarom is dat zo? Wat zegt dat over het voornemen van Nederland om dat wel strafbaar te stellen?

5.2 Relevante rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens

De leden van de D66-fractie onderschrijven dat uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) niet volgt dat iedere beperking van uitingen die terrorisme verheerlijken ontoelaatbaar is. Tegelijkertijd laat de in de memorie van toelichting besproken rechtspraak zien dat de concrete context steeds zwaar weegt. Het gaat onder meer om de politieke en maatschappelijke achtergrond, de relatie met geweld, de bedoeling en aard van de uiting, het bereik daarvan en de zwaarte van het strafrechtelijk optreden. Deze leden benadrukken daarom dat niet het beeld mag ontstaan dat een positieve uiting over een terroristisch misdrijf of organisatie zonder meer strafbaar is. Kan de regering verduidelijken hoe politie, OM en rechter deze context in iedere zaak moeten meewegen en welke handvatten daarvoor worden gegeven? Waarom is de context niet sterker in de wettelijke delictsomschrijvingen zelf verankerd? Kan de regering in het bijzonder bevestigen dat journalistieke, wetenschappelijke, artistieke, satirische en educatieve uitingen en vreedzame

¹ Amnesty International, 9 augustus 2025, "UK: Arrests of Palestine Action protesters 'deeply concerning'" (<https://www.amnesty.org.uk/latest/uk-arrests-palestine-action-protesters-deeply-concerning/>). Human Rights Watch, 4 maart 2026, "Palestine Action: When the UK brands protest as terror" (<https://www.hrw.org/news/2026/03/04/palestine-action-when-the-uk-brands-protest-as-terror>). OHCHR, 25 juli 2025, "UK: Palestine Action ban 'disturbing' misuse of UK counter-terrorism legislation" (<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/07/uk-palestine-action-ban-disturbing-misuse-uk-counter-terrorism-legislation>)

politieke meningsuiting niet strafbaar zijn wanneer daaruit niet blijkt van de in de wet vereiste verheerlijking of terroristische propaganda?

De leden van de D66-fractie wijzen daarnaast op het ‘chilling effect’ dat kan ontstaan door aanhouding, verhoor of vervolging, ook wanneer uiteindelijk geen veroordeling volgt. Welke waarborgen voorkomen dat vreedzame demonstranten vanwege een op zichzelf dubbelzinnige leus, vlag of symbool in een strafrechtelijk traject terechtkomen zonder dat de context voldoende is onderzocht? Deze leden constateren daarbij dat voor de voorgestelde strafbaarstellingen niet steeds is vereist dat een uiting een concrete oproep tot geweld bevat of tot een daadwerkelijk risico op terroristisch geweld leidt. Tegelijkertijd speelt de relatie tussen een uiting en geweld een belangrijke rol bij de beoordeling van beperkingen van de vrijheid van meningsuiting. Kan de regering nader motiveren waarom zij een concrete relatie met het risico op geweld niet als bestanddeel van de voorgestelde strafbaarstellingen heeft opgenomen? Hoe wordt zonder een dergelijk vereiste gewaarborgd dat uitsluitend uitingen worden geraakt waarvan strafbaarstelling noodzakelijk is in een democratische samenleving?

De leden van de JA21-fractie constateren dat de regering de oorspronkelijk voorgestelde strafmaxima naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft verlaagd. Deze leden vragen welke concrete juridische of strafvorderlijke belemmeringen zouden ontstaan wanneer de wetgever alsnog kiest voor de oorspronkelijke strafmaxima van drie jaar voor het verheerlijken van terroristische misdrijven en openbare steunbetuigingen, en twee jaar voor het verspreiden van verheerlijkend materiaal. Acht de regering deze oorspronkelijke strafmaxima daadwerkelijk onverenigbaar met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), of betreft het enkel een afweging van proportionaliteit? En welke ruimte biedt de rechtspraak van het EHRM om de bijzondere ernst van terroristische propaganda zwaarder te laten meewegen dan bij reguliere uitingsdelicten?

5.2.1 Het recht op vrijheid van meningsuiting en vrijheid van vergaderingen vereniging

De leden van de CDA-fractie lezen dat alleen uitlatingen die niet beogen bij te dragen aan het politieke maatschappelijke debat, en die dus ook niet kunnen worden beschouwd als protestberichten of een acceptabele vorm van kritiek, strafbaar worden gesteld. Deze leden vragen hoe wordt vastgesteld of iets een protestbericht of acceptabele vorm van kritiek is.

De leden van de SGP-fractie lezen dat bij de beoordeling van verheerlijking van terrorisme wordt gewogen of uitingen tegen een gespannen politieke of sociale achtergrond zijn gedaan. Deze leden verzoeken de regering te verduidelijken dat terrorisme moet worden bestempeld als terrorisme en dat dit geenszins valt goed te praten of te bagatelliseren. Voorts lezen deze leden dat rekening gehouden dient te worden met uitingen die redelijk uitgelegd en gezien in hun directe en bredere context beschouwd kunnen worden als een directe of indirecte oproep tot geweld of rechtvaardiging van geweld. Deze leden constateren dat indien dergelijke uitingen gedaan wordt er geen redelijke uitleg bij gegeven wordt en dat dit als zeer kwetsend of bedreigend kan worden ervaren door de persoon die deze uiting ziet en hoort. Zij vragen de regering te reflecteren op uitingen die naar hun aard schokkend zijn waarbij geen redelijke uitleg gegeven is die zichtbaar zijn voor breed publiek en daarbij expliciet in te gaan op (het gevoel van) veiligheid voor Joodse Nederlanders bij het zien van uitingen die terrorisme jegens hun volk verheerlijken.

De leden van de SGP-fractie lezen dat het EHRM zich terughoudend toont met het opleggen van vrijheidsbenemende sancties voor uitingen die niet aanzetten tot geweld uit vrees voor een 'chilling effect'. Deze leden constateren dat uitingen die niet direct aanzetten tot geweld wel kunnen leiden tot het normaliseren van dergelijke uitingen en derhalve het gevoel van veiligheid ernstig kunnen aantasten indien dergelijke uitingen ongebreideld kunnen worden verspreid. Voorts vragen deze leden aandacht voor uitingen die direct uit het handvest van Hamas komen, dat daadwerkelijk de vernietiging van Israël en daarmee haar onderdanen/Joden voor ogen heeft. Zo vragen zij de regering of uitingen die hieruit voortkomen niet bestempeld kunnen worden als oproep tot geweld. Deze leden vrezen dat de angst voor een 'chilling effect' ertoe zal leiden dat te voorzichtig wordt omgegaan met het strafrechtelijk instrumentarium en dat daarmee de daders een hand boven het hoofd gehouden wordt ten koste van de slachtoffers. Zij benadrukken dat het verheerlijken van terrorisme nooit te zwaar veroordeeld kan worden ten koste van de slachtoffers daarvan en dat vrees voor een 'chilling effect' geen reden kan zijn om dit niet stevig aan te pakken. Deze leden benadrukken voorts dat een 'chilling effect' van terroristische uitingen juist een doel zou moeten zijn. Het uiten van steunbetuigingen aan terroristische organisaties hoort niet in een rechtsstaat plaats en zou derhalve juist uitgebannen moeten worden. Zij vragen de regering te reageren op de vraag in hoeverre angst voor een 'chilling effect' zou moeten leiden tot een minder strenge aanpak van dit soort uitlatingen. Leidt terughoudendheid in de aanpak uit vrees voor een 'chilling effect' niet juist tot meer acceptatie van dit soort uitingen?

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over de vermenging van legitiem maatschappelijk protest met terrorisme, waar dit wetsvoorstel tot aanzet. Wat gebeurt er met personen die publieke uitingen doen die overeenkomen met die van een terroristische groep, zonder dat deze personen de terroristische daden van deze groep steunen? Dit wetsvoorstel wil, onder de tweede categorie, casussen kunnen vervolgen waarin "in het openbaar doormiddel van een leus, uitspraak of symbool niet wordt opgeruid, beledigd, of aangezet tot haat of geweld, maar waarmee wel een (directe of indirecte) link wordt gelegd met terroristische misdrijven of een organisatie en waarbij die organisatie of (in het verband van die organisatie) begane geweldsdaden worden verheerlijkt". Het voorstel geeft geen definitie of voorbeeld van het begrip 'indirecte link'. Daarom vragen deze leden om een definitie en om voorbeelden hiervan. Hetzelfde geldt voor het woord verheerlijken. Volgens de memorie van toelichting bij dit wetsvoorstel, subject tot vervolging wanneer mensen kunnen 'worden beïnvloed, geïnspireerd of ideologisch rijp gemaakt voor het ondersteunen van dergelijke misdrijven.' Deze leden vragen de regering dit af te bakenen, en daarbij ook in te gaan op de vraag wanneer is iets inspirerend, aangezien van de onvoorspelbaarheid van de uitwerking van deze wet, een afschrikwekkend effect uit kan gaan dat ook legitiem protest raakt. Ook vragen deze leden een expliciete toezegging dat uitingen van solidariteit met een casus of bevolkingsgroep, waarvoor een als terroristisch aangemerkte organisatie ook zegt op te komen, nooit reden kan zijn de uiting van solidariteit te interpreteren als steun aan de als terroristisch aangemerkte organisatie.

De leden van de SP-fractie erkennen dat de regering de nieuwste versie van dit wetsvoorstel op een aantal punten verhelderd heeft, mede na kritiek van onder meer de Afdeling. Toch zijn deze leden van mening dat de rechten tot protest hierin nog veel beter verankerd moeten worden. Deze leden vragen in de wet te garanderen, dat deze nooit gebruikt kan worden voor gevallen van *guilt by association* en mechanismes op te nemen om politieke toepassing van dit wetsvoorstel te voorkomen. Deze leden vragen de regering of zij erkennen dat deze wet een beperking kan zijn van de vrijheid van meningsuiting, doordat zij burgers en organisaties

terughoudend kan maken in het publiekelijk uitdragen van opvattingen die deze wet mogelijk onrecht in verband kan brengen met steun aan terrorisme. Graag ontvangen deze leden een reflectie van de regering hierop. Ziet de regering dit gevaar, acht de regering dit wenselijk, en zo niet, wat gaat zij doen om dit te voorkomen?

De leden van de SP-fractie hebben ook zorgen over de impact van dit wetsvoorstel op de persvrijheid, zoals gedeeld in de internetconsultatie op dit wetsvoorstel van Free Press Unlimited, de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en NDP Nieuwsmedia.² Deze leden zijn onvoldoende gerustgesteld door de aanpassingen in de memorie van toelichting. Zij vrezen voor het gebruik van deze wet tegen media en journalisten die verslag doen van de ontwikkelingen die de memorie van toelichting aanhaalt, zoals radicalisering, verspreiding van terroristische boodschappen op social media. Daarom vragen deze leden aan de regering, de indieners van deze consultatie van een antwoord te voorzien, waarin wordt ingegaan op hun vragen en zorgen. Voornoemde leden zijn van mening dat journalisten per wet beschermd moeten worden tot de vrije uitoefening van hun vak, en constateren een spanning met dit wetsvoorstel. Hoe kunnen journalisten weten in hoeverre deze actuele maatschappelijke fenomenen beschreven kunnen worden, zonder de vrees beschuldigd te worden voor de verheerlijking hiervan? Wordt het verboden om quotes of claims over te nemen van personen of organisaties die, in de interpretatie van dit wetsvoorstel, oproepen tot terrorisme of dit verheerlijken? Wordt het verboden om deze mensen of organisaties te vragen naar hun beweegredenen, acties, achtergrond of motivaties, en hierover verslag te doen? Zou het plaatsen van een interview met een leider van een als terroristisch aangemerkte groep strafbaar zijn, mits dit voldoet aan de journalistieke principes, en geen elementen bevat die onder de huidige wetgeving al verboden zijn, zoals opruiing of aanzet tot haat of geweld? Wordt het verboden om afbeeldingen van deze personen of organisaties te publiceren, of van hun vlaggen of logo's? Graag verwijzen de aan het woord zijnde leden naar de memorie van toelichting, die stelt dat het "in het openbaar tonen van een vlag of symbool van een terroristische organisatie [moet] worden aangemerkt als een steunbetuiging aan die terroristische organisatie, hetgeen onafhankelijk van eventuele bijkomende omstandigheden strafbaar is" (p. 5). Zijn er, in het kader van de uitoefening van journalistiek, situaties denkbaar die in dit wetsvoorstel strafbaar zouden zijn, en onder de huidige wetgeving niet? Graag horen deze leden voorbeelden, en horen zij een reflectie over hoe dit wetsvoorstel zich verhoudt tot de positieve verplichting om journalisten te beschermen, en aan de negatieve verplichting van de regering om niet in te grijpen in de uitingsvrijheid zonder dat recht is gedaan aan de criteria van voorzienbaarheid, proportionaliteit, en noodzaak.

Ook hebben de leden van de SP-fractie, met betrekking tot de persvrijheid, de volgende vragen. Kan de regering uiteenzetten welke journalistieke handelingen volgens haar buiten de strafbaarstelling vallen, bijvoorbeeld citeren, reproduceren, tonen, en beschrijven van materiaal van terroristische organisaties? Kan de regering precies toelichten wat onder "verregaand loven of prijzen" moet worden verstaan en waarin dit criterium zich onderscheidt van het enkele loven of prijzen van een terroristisch misdrijf? Hoe wordt voorkomen dat redacties uit voorzorg materiaal achterwege laten dat maatschappelijk relevant is, maar mogelijk binnen de strafbaarstelling zou kunnen vallen?

Bij wet voorzien

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de regering de Afdeling heeft gevolgd in het aanscherpen van het opzetvereiste bij artikel 132a Sr, maar daarbij heeft volstaan met

² <https://www.internetconsultatie.nl/terrorismeverheerlijking/reactie/d6da574d-81f9-4d0b-a160-bf6ee40b17f1>

de vermelding in de memorie van toelichting dat “vol opzet” vereist is, terwijl de Afdeling in overweging gaf om dit in de delictsomschrijving zelf op te nemen. Nu opzet in een delictsomschrijving in beginsel ook voorwaardelijk opzet omvat, vragen deze leden waarom de regering het vereiste van vol opzet of een bijzonder oogmerk niet in de wettekst heeft opgenomen.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren ook dat de uitzondering voor uitingen in een journalistieke, informatieve, wetenschappelijke, artistieke of satirische context uitsluitend in de toelichting is opgenomen. Is de regering bereid deze uitzondering in de wettekst op te nemen, bijvoorbeeld in de vorm van een bijzondere strafuitsluitingsgrond, zodat de rechter daaraan gebonden is en burgers kunnen voorzien welke uitingen strafbaar zijn? Wat is de afweging geweest om dit niet juridisch vast te leggen?

Noodzakelijk in een democratische samenleving

De leden van de Partij voor de dieren-fractie vragen hoe de regering voorkomt dat de voorgestelde strafbaarstellingen worden ingezet tegen vreedzame solidariteitsacties, waaronder demonstraties voor Palestijnse rechten, wanneer daarbij politieke leuzen, afbeeldingen of symbolen worden gebruikt zonder dat wordt opgeroepen tot geweld. Kan de regering toelichten hoe bij de toepassing van de voorgestelde artikelen onderscheid wordt gemaakt tussen het uiten van solidariteit met een bevolking of een politieke zaak, het bekritisseren van een terroristische kwalificatie en het daadwerkelijk ondersteunen van terroristische misdrijven? Hoe voorkomt de regering dat politieke opvattingen van een minister, politieke partij of andere bestuurder over een demonstratie, leus of symbool bepalend worden voor de vraag of een uiting als terroristisch of als steunbetuiging wordt aangemerkt? Welke waarborgen bestaan tegen selectieve handhaving ten aanzien van verschillende politieke bewegingen, waaronder klimaatactivisten, dierenrechtenactivisten en demonstranten die zich uitspreken tegen de genocide in Gaza? Hoe waarborgt de regering dat de voorgestelde strafbaarstellingen niet leiden tot stigmatisering, etnisch profileren of een onevenredige beperking van de vrijheid van meningsuiting en godsdienst van moslims en andere minderheidsgroepen? Kan de regering uiteenzetten welke rol de intentie van de spreker, de volledige context van een uiting en het daadwerkelijk risico op geweld spelen bij de toepassing van elk van de drie voorgestelde strafbaarstellingen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen hoe wordt voorkomen dat het strafbaar stellen van het verspreiden van afbeeldingen of teksten ook betrekking krijgt op het documenteren van mensenrechtenschendingen, het aan de kaak stellen van geweld en het delen van bewijsmateriaal door maatschappelijke organisaties. Kan de regering toelichten hoe burgers de rechtmatigheid van een nationale of Europese terroristische kwalificatie effectief kunnen betwisten, voordat die kwalificatie gevolgen heeft voor de strafbaarheid van hun uitingen? Hoe beoordeelt de regering de mogelijkheid dat het wetsvoorstel leidt tot zelfcensuur bij maatschappelijke organisaties, demonstranten en academici, en welke concrete waarborgen worden getroffen om dit te voorkomen? Is de regering bereid het wetsvoorstel te heroverwegen zolang niet is aangetoond dat de bestaande strafrechtelijke mogelijkheden tekortschieten en dat de voorgestelde inperking van grondrechten noodzakelijk en proportioneel is?

De leden van de Groep Markuszower onderschrijven het belang van juridisch houdbare strafbaarstellingen. Deze leden vragen de regering echter duidelijk onderscheid te maken tussen beperkingen die volgens het hogere recht noodzakelijk zijn en beperkingen die voortvloeien uit een eigen beleidskeuze. Volgt uit de besproken rechtspraak dat

strafbaarstelling uitsluitend mag zien op verregaand loven of prijzen van terroristische misdrijven waarop levenslange gevangenisstraf staat? Of bestaat ruimte voor een ruimere strafbaarstelling, mits inhoud, context, schadelijke werking en proportionaliteit voldoende worden meegewogen? Welke ruimte bestaat voor het strafbaar stellen van doelbewuste rechtvaardiging van terroristisch geweld en voor openbare steunbetuigingen zonder het bijzondere doelveerste van artikel 132c Sr? Deze leden verzoeken de regering concrete, juridisch houdbare alternatieven te bespreken. Kan de regering bevestigen dat een beroep op satire, kunst of humor geen automatische uitzondering oplevert, maar moet worden beoordeeld aan de hand van de daadwerkelijke inhoud en context? Hoe wordt voorkomen dat terroristische propaganda die slechts als satire wordt gepresenteerd, ten onrechte buiten de strafbaarstelling blijft?

5.2.2 Het recht op vrijheid van godsdienst

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat het enkel citeren van een gewelddadig vers uit een heilig boek niet onder de strafbaarstellingen valt. Deze leden vragen of hetzelfde geldt voor de uitleg, prediking of bespreking van gewelddadige passages of gebeurtenissen uit religieuze teksten of uit de geschiedenis van een geloofsgemeenschap, en waar de regering in dat verband de grens legt tussen geloofsuiting en het verregaand loven of prijzen van een terroristisch misdrijf.

6. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

6.1 Inleiding

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie uiten net als mensenrechtenorganisaties zorgen over de reikwijdte van het wetsvoorstel, omdat de regering de vereiste link met geweld loslaat. Deze leden hebben hierover nog enkele specifieke vragen. Kan de regering aangeven of de onderstaande voorbeelden onder de voorgestelde strafbaarstelling van verheerlijking terrorisme (voorgesteld artikel 132a) vervolgd zouden kunnen worden? Kan de regering daarbij per voorbeeld aangeven of deze (ook) strafbaar kan zijn op grond van een ander wetsartikel, zoals artikel 131, 132 of 137d Sr?

- a. Deelnemen aan een vreedzame demonstratie met een protestbord waarop staat “From the river to the sea”;
- b. Het aankondigen van een demonstratie met illustraties van prinsenvlaggen en de tekst “Het volk staat op, de storm breekt los” (een vertaling van de slotzin van de toespraak van Goebbels in ‘43 “Nun, Volk, steh auf, und Sturm brich los!);
- c. Het verregaand loven of prijzen van geweld door het Israëliische veiligheidsdiensten;
- d. Het verregaand loven of prijzen van het geweld van kolonisten op de Westelijke Jordaanoever;
- e. Stellen dat Palestijnen in Gaza mogen “verpieteren”, en/of dat Palestijnen in Gaza de vernietiging van hun gebied over zichzelf hebben afgeroepen, en/of dat Palestijnse asielzoekers aan de grens met "maximaal geweld" tegengehouden moeten worden, “misschien met nog meer geweld dan waar ze vandaan zijn gekomen”;
- f. Het dragen van een watermeloen teken of dit als vlag of protestbord vertonen;
- g. Het verregaand loven of prijzen van geweld tegen de bewoners en/of medewerkers en/of voorstanders van asielzoekerscentra;
- h. Het verregaand loven of prijzen van geweld en/of seksueel misbruik binnen wat de AIVD aanmerkt als “nihilistisch gewelddadig extremisme”.

Kan de regering aangeven of de volgende voorbeelden onder de voorgestelde strafbaarstelling van het verspreiden van geschriften of afbeeldingen van verheerlijking

(voorgesteld artikel 132b) vervolgd zouden kunnen worden? Kan de regering daarbij per voorbeeld aangeven of deze (ook) strafbaar kan zijn op grond van een ander wetsartikel, zoals artikel 131, 132 of 137d Sr?

- a. Het delen van beelden van geweld door het Israëliëse leger of door Hamas;
- b. Het delen van beelden van geweld en intimidatie tegen de bewoners en medewerkers van een asielzoekerscentrum en/of voorstanders van een asielzoekerscentrum;
- c. Het delen van beelden van geweld of intimidatie tegen LHBTIQA+ mensen met verwijzing naar de bijbel of Koran;
- d. Het delen van beelden van seksueel geweld;
- e. Het delen van beelden van seksueel misbruik binnen wat de AIVD aanmerkt als “nihilistisch gewelddadig extremisme”;
- f. Het verspreiden van manifesten van extreemrechtse terroristen.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de regering kan aangeven of de volgende voorbeelden onder de voorgestelde strafbaarstelling van openbare steunbetuiging aan een terroristische organisatie (voorgesteld artikel 132c) vervolgd zouden kunnen worden. Kan de regering daarbij per voorbeeld aangeven of deze (ook) strafbaar kan zijn op grond van een ander wetsartikel, zoals artikel 131, 132 of 137d Sr?

- g. Het tonen van de Palestijnse vlag bij een vreedzame demonstratie, al dan niet in combinatie met het roepen van leuzen als “From the river to the sea”;
- h. Het tonen van de Koerdische of PKK-vlag bij een vreedzame demonstratie;
- i. Het tonen van een Defend Netherlands vlag, VOC-vlag, prinsenvlag of NSDAP-vlag bij een samenkomst waar geweld wordt gebruikt tegen de bewoners en/of medewerkers van een asielzoekercentrum en/of daar aanwezige hulpverleners;
- j. Het tonen van een protestbord met “I support Palestine Action”;
- k. In het openbaar steun betuigen aan geweld door het Israëliëse leger of Hamas;
- l. Het scanderen van antisemitische uitingen in een voetbalstadion;
- m. Het (online) delen van een oproep om financieel bij te dragen aan de juridische kosten van iemand die vervolgd wordt onder de voorgestelde strafbepalingen;
- n. Het (online) delen van een oproep om naar de rechtbank te komen om steun te betuigen aan iemand die vervolgd wordt onder de voorgestelde strafbepalingen;
- o. Het publiekelijk in twijfel trekken van de juistheid van het aanmerken van een organisatie als terroristisch.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de regering kan aangeven in hoeverre de voorgestelde wet aanknopingspunten biedt om gedragingen zoals die plaatsvonden tijdens het extreemrechtse protest op het Malieveld op 19 september 2026 te vervolgen. Om welke gedragingen gaat het die onder het huidige stelsel niet vervolgd kunnen worden? Als tijdens een demonstratie gedragingen plaatsvinden die vallen onder de voorgestelde strafbaarstellingen, in hoeverre kunnen organisatoren en/of mededemonstranten, die vreedzaam aanwezig waren en zich niet schuldig maakten aan dergelijke gedragingen, vervolgd worden voor medeplegen of opruiing? Hoe beoordeelt de regering het risico dat dit voorstel wordt ingezet als politiek instrument?

6.2 Het verheerlijken van terroristische misdrijven

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering naar aanleiding van de consultatie “verheerlijken” heeft geconcretiseerd als het “verregaand loven of prijzen” van de zwaarste terroristische misdrijven en daarbij vol opzet vereist. Deze leden vinden het tegelijkertijd van belang dat dergelijke wezenlijke waarborgen voldoende duidelijk uit de wetstekst zelf blijken

en niet uitsluitend uit de memorie van toelichting. Kan de regering toelichten waarom ervoor is gekozen deze nadere afbakening niet explicieter in de wettekst zelf vast te leggen? Kan de regering niettemin nader toelichten hoe in de praktijk het onderscheid wordt gemaakt tussen vergoelijken, begrip tonen, prijzen en verregaand prijzen, in het bijzonder bij korte of sterk contextafhankelijke online-uitingen? Hoe wordt omgegaan met gevallen waarin nog niet in rechte is vastgesteld dat het verheerlijkte feit een terroristisch misdrijf was?

De leden van D66 constateren voorts dat de Afdeling in overweging heeft gegeven verdergaande eisen te stellen aan het opzetvereiste, bijvoorbeeld door een bijzonder oogmerk in de strafbaarstelling op te nemen. De regering heeft naar aanleiding daarvan het opzetvereiste aangescherpt van voorwaardelijk opzet naar vol opzet, maar heeft niet gekozen voor een bijzonder oogmerk. Kan de regering toelichten waarom zij niet voor deze verdergaande waarborg heeft gekozen? Welke aanvullende bescherming zou een bijzonder oogmerk bieden tegen het strafbaar stellen van uitingen die onvoldoende verband houden met het aanzetten tot terroristisch geweld, en waarom acht de regering die bescherming niet noodzakelijk?

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering een aantal voorbeelden kan geven van situaties die aan de delictsomschrijving van het voorgestelde 132a Sr voldoen. Met andere woorden; Kan de regering voorbeelden geven van het verheerlijken van terroristische misdrijven die op dit moment niet strafbaar zijn en na inwerkingtreding strafbaar zijn? Deze leden lezen dat voor strafbaarheid op grond van artikel 132a Sr sprake moet zijn van een reeds gepleegd terroristisch misdrijf, maar dat daarvoor geen pleegdatum of pleegplaats hoeft te worden genoemd, zolang duidelijk is op welk misdrijf de uitlating ziet. Hier kan in de praktijk mogelijk discussie over ontstaan, mede omdat een onherroepelijke rechterlijke vaststelling van het misdrijf niet is vereist. Kan de regering bevestigen dat deze bewijslast in de praktijk goed hanteerbaar is voor het OM en de politie?

De leden van de VVD-fractie merken op dat het voorgestelde artikel 132b Sr spreekt van het verspreiden van een ‘geschrift of afbeelding’. De politie heeft gevraagd of audiobestanden hieronder ook vallen. Kan de regering bevestigen dat ook het verspreiden van audiobestanden waarin een terroristisch misdrijf wordt verheerlijkt, bijvoorbeeld een gesproken boodschap of een lied, onder de reikwijdte van artikel 132b Sr valt? Deze leden vragen in het verlengde van bovenstaande hoe de strafbaarstellingen zich verhouden tot een publieke bijeenkomst in Nederland waarbij beelden of fragmenten worden vertoond waarin terrorisme wordt verheerlijkt of steun wordt betuigd aan een terroristische organisatie. Is het vertonen van dergelijk materiaal aan een aanwezig publiek een vorm van “verspreiden” in de zin van artikel 132b Sr, of is de spreker of organisator alleen strafbaar op grond van artikel 132a Sr als hij zelf verheerlijkt? Kan de regering aan de hand van een of meer voorbeelden aangeven welke omstandigheden daarbij doorslaggevend zijn? Ook vragen deze leden naar situaties waarin vanuit het buitenland, bijvoorbeeld via een livestream, terrorisme wordt verheerlijkt of steun wordt betuigd aan terroristische organisaties, terwijl het publiek in Nederland is. Kan de regering aangeven in hoeverre Nederland in zo’n geval rechtsmacht heeft? Kan de regering toelichten welke mogelijkheden politie en OM hebben om op te treden, bijvoorbeeld tegen de spreker, de organisator in Nederland of een platform dat de stream doorgeeft?

De leden van de VVD-fractie merken op dat naar aanleiding van het advies van de Afdeling de opzeteis voor artikel 132a Sr is aangescherpt naar vol opzet. De politie heeft erop gewezen dat het voor opsporingsambtenaren, zeker tijdens demonstraties of bij uitingen op sociale

media, moeilijk kan zijn om vast te stellen of sprake is van opzet dan wel evident sprake is van satire of ironie. Kan de regering bevestigen dat deze aangescherpte opzeteis de praktische toepasbaarheid van de strafbaarstelling niet zodanig beperkt dat de strafbaarstelling in de praktijk weinig toegevoegde waarde heeft?

De leden van de PRO-fractie merken op dat de regering voorstelt dat het verregaand loven of prijzen van de meest ernstige, reeds gepleegde terroristische misdrijven strafbaar moet worden. Deze leden menen te begrijpen dat het alleen het tonen van begrip, het goedpraten of tonen van sympathie voor een terroristisch misdrijf niet als vergaand loven of prijzen wordt gezien en dus niet onder de reikwijdte van dit artikel valt. Begrijpen deze leden dat goed? Zo nee, wat begrijpen deze leden dan niet goed?

De leden van de PRO-fractie merken op dat het bij de strafbaarstelling moet gaan om een concreet al gepleegd terroristisch misdrijf zoals gedefinieerd in artikel 83 Sr waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld. Hoe wordt bepaald of in geval van het verheerlijken van een in het buitenland gepleegd terroristisch misdrijf sprake is van strafbaarheid? Hoe en door wie wordt bepaald of er sprake was van een terroristisch misdrijf als er daarvan geen veroordeling door een rechter heeft plaatsgevonden? Het onderscheid tussen het niet strafbare goedpraten enerzijds en strafbare verheerlijken anderzijds is deze leden niet duidelijk genoeg. Verheerlijken is meer dan goedpraten en is de uiting pas strafbaar als die ervoor kan zorgen door die uitlating dat “mensen worden beïnvloed, geïnspireerd of ideologisch rijp worden gemaakt voor het ondersteunen of – uiteindelijk – deelnemen aan” terroristische misdrijven. Wat is in dit kader inspireren of rijp maken en hoe kan het verschil met goedpraten worden gemaakt? En wat is het verschil met enerzijds het inspireren of rijp maken en anderzijds het al bestaande opruiing? Naar de aan het woord zijnde leden begrijpen, kan ook het verheerlijken van een poging tot het plegen van ernstig terroristisch misdrijf strafbaar zijn. Begrijpen deze leden dat goed? Zo ja, waarom moet dat strafbaar worden? Zo nee, wat begrijpen deze leden dan niet?

De leden van de PRO-fractie lezen ook dat het verheerlijken van een nog niet gepleegd terroristische misdrijf “veelal [zal] neerkomen op opruiing en is daarmee al strafbaar” is. Kan het verheerlijken van een al wel gepleegd misdrijf dan niet ook al onder de strafbaarstelling van opruiing vallen? Naar deze leden menen kan het ook bij uitspraken over een al wel gepleegd terroristisch misdrijf gaan om uitspraken die een aansporing inhouden dat een dergelijk misdrijf opnieuw wordt gepleegd. Deelt de regering deze mening? Zo ja, waarom is dan nog afzonderlijke strafbaarstelling van verheerlijking nodig? Zo nee, waarom kan dat niet? Te meer daar de regering ook het in het openbaar betuigen van steun aan terroristische organisaties zelfstandig strafbaar wil stellen, vragen deze leden waarom naast opruiing ook nog het verheerlijken afzonderlijk strafbaar zou moeten worden? Deze leden lezen dat het bij het “verregaand loven of prijzen” moet gaan om een “uitbundige loftuiting, of het toekennen van grote waardering aan een gepleegd terroristisch misdrijf”. Daarmee heeft de regering ten opzichte van het wetsvoorstel zoals dat in consultatie was gegaan al gekozen voor een nadere inkadering van het begrip verheerlijken, maar deze leden hebben behoefte aan een nog exactere inkadering van deze strafbaarstelling. Wanneer is er sprake van een “uitbundige” loftuiting en wanneer van een niet-uitbundige loftuiting? En wanneer is er sprake van “grote” waardering en wanneer van niet-grote waardering? Kan de regering aan de hand van concrete voorbeelden duidelijk maken waar deze verschillen – die het verschil tussen al dan geen strafbaarheid kunnen zijn – liggen?

Om een beter beeld daarvan te krijgen zouden de leden van de PRO-fractie zelf de regering een aantal concrete voorbeelden willen voorleggen. Kan de regering bij die voorbeelden ingaan op de vraag of er sprake is van strafbaarheid in verband met het verheerlijken van een terroristisch misdrijf en daarbij aangeven waarom dat wel dan wel niet het geval is? Valt het deelnemen aan een vreedzame demonstratie met een protestbord waarop staat “From the river to the sea” of “Yalla yalla intifada” of “Intifada now” onder de strafbaarheid van het voorgesteld 132a Sr? Kan het aankondigen van een demonstratie met illustraties van prinsenvlaggen en de tekst “Het volk staat op, de storm breekt los” (een vertaling van de slotzin van de toespraak van Nazi propaganda minister Goebbels) strafbaar zijn als verheerlijking volgens 132a Sr? Dezelfde vraag stellen deze leden voor het scanderen van “ Hamas Hamas alle Joden aan het gas” in een voetbalstadion. Mag iemand in het openbaar zeggen dat hij net zoals Hamas tegen de Israëlische bezetting van Palestina is?

In het bestanddeel “verregaand loven of prijzen” ligt het vereiste van opzet besloten, zo lezen de leden van de PRO-fractie. Dat wil zeggen dat de verdachte moet weten en willen dat hij verheerlijkt. Deze leden achten dit al een verbetering ten opzichte van het oorspronkelijke wetsvoorstel waarin de oorspronkelijke voorwaardelijk opzet voldoende was voor strafbaarheid. Door verheerlijking nu enkel strafbaar te stellen als er sprake is van volle opzet wordt naar de mening van de aan woord zijnde leden terecht een sterker verband tussen de gewraakte uiting en het daadwerkelijk aanzetten tot geweld gelegd. Dat neemt niet weg dat deze leden nog wel willen weten hoe er bewezen kan worden dat er sprake is van de volle opzet en niet van voorwaardelijk opzet? Kan de regering aan de hand van enkele voorbeelden duidelijk maken waar het verschil zit en hoe dat bewezen kan worden?

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering met voorbeelden kan uitleggen wat het verschil is tussen loven en verregaand loven van een terroristisch misdrijf. Deze leden lezen dat in het bestanddeel “verregaand loven of prijzen” het vereiste van opzet ligt besloten, en dus voorwaardelijke opzet niet voldoende is voor strafbaarheid. Deze leden vragen of het delen van symbolen of vlaggen die de verdachte niet per se kent, maar wel afkomstig blijken te zijn van een terroristische organisatie, niet voldoende is voor strafbaarheid. Hoe kan worden bewezen dat een verdachte het symbool wel of niet vooraf kende als terroristisch materiaal? Deze leden lezen dat in het voorgestelde artikel 132b Sr een verspreidingsdelict is opgenomen dat betrekking heeft op het verheerlijken van terroristische misdrijven. Zij vragen of de eis van opzet op de gedraging ook geldt voor de verspreider, zoals dat ook geldt voor het verregaand loven of prijzen van een terroristisch misdrijf. Of is voorwaardelijk opzet voldoende?

De leden van de SGP-fractie lezen dat sprake moet zijn van verregaand loven en prijzen van een terroristisch misdrijf. Deze leden vragen wanneer sprake is van ‘verregaand’. Is hiervoor jurisprudentie beschikbaar en zijn er vergelijkingen uit andere lidstaten waarbij dit vereiste is opgenomen om tot strafbaarstelling te komen? Deze leden vrezen dat met opneming van dit vereiste, de wet slechts een papieren tijger is en dat zelden sprake zal zijn van ‘verregaand’, indien slechts een spandoek met steunbetuiging getoond zal worden. Voorts vragen zij of het herhaaldelijk tonen van een dergelijk spandoek voldoende is om te spreken van een ‘verregaande’ lofuiting. Voorts vragen deze leden aandacht voor de steunbetuiging ‘we support hamas’ welke in de praktijk regelmatig gebezigd wordt. Zij vragen de regering of deze uiting valt onder de voorgestelde strafbepaling ‘verregaande lofuiting’. Voorts vragen deze leden of het vieren van 7 oktober door uitingen als ‘long live the 7th of October’, het dragen van voetbalshirts met 7 oktober, het prijzen van ‘the martyrs’ en het vergoelijken van

terreurdaden als zogenaamde verzetsdaad in columns of andere publieke uitlatingen, ook onder de reikwijdte van de voorgestelde strafbaarstelling vallen.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de radicalisering van jongeren volgens de AIVD veelal gebeurt in besloten online groepen. Deze leden vragen wanneer een uiting in een besloten Telegram-, Signal- of WhatsApp-groep als ‘openbaar’ wordt aangemerkt, en of het wetsvoorstel, als dat doorgaans niet het geval is, niet juist de omgeving mist waarin het probleem zich het sterkst voordoet, als deze lang als besloten blijven aangemerkt. Deze leden lezen dat het *liken* van een bericht niet strafbaar is. Kan de regering aangeven hoe andere vormen van online interactie worden beoordeeld, zoals het delen of reposten van een bericht met een korte instemmende reactie, het plaatsen van emoji's of het hergebruiken van beeldmateriaal in een eigen video? Hoe wordt het strafbare in deze context gedefinieerd?

De leden van de Groep Markuszower vragen waarom de strafbaarstelling beperkt blijft tot terroristische misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving levenslange gevangenisstraf staat. Waarom wordt het strafmaximum van het onderliggende misdrijf bepalend gemaakt voor de strafbaarheid van de verheerlijking? Kan de regering een volledig overzicht geven van de terroristische misdrijven waarvan verheerlijking wel en niet onder het voorstel valt? Deze leden lezen dat bij de beoordeling wordt geabstraheerd van algemene strafverlichtende en strafverzwarende omstandigheden en dat bijvoorbeeld verheerlijking van een poging tot terroristische moord onder de bepaling valt. Kan de regering daarnaast verduidelijken hoe verheerlijking van terroristische voorbereidingshandelingen en misdrijven ter voorbereiding of vergemakkelijking van terroristische misdrijven wordt behandeld? Deze leden vragen waarom het vereiste “verregaand” nodig is. Welke concrete betekenis heeft dit woord naast “looft of prijst”? Hoe wordt in de praktijk onderscheid gemaakt tussen loven of prijzen en verregaand loven of prijzen? Kan de regering voorbeelden geven waarbij uitsluitend deze extra kwalificatie aan strafbaarheid in de weg staat? De toelichting onderscheidt verheerlijking van het goedpraten, goedkeuren en tonen van begrip of sympathie. Deze leden vragen waarom doelbewuste rechtvaardiging van terroristisch geweld niet zelfstandig wordt bestreken. Kan ook een dergelijke uiting mensen ontvankelijk maken voor terroristisch geweld, zonder dat sprake is van een uitbundige loftuiting? Hoe moeten uitingen als “deze terroristische aanslag was gerechtvaardigd” en “dit terroristische geweld was noodzakelijk en verdient steun” worden beoordeeld? Kan de regering aangeven welke bijkomende omstandigheden nodig zijn voor strafbaarheid en welke juridische mogelijkheden bestaan om doelbewuste legitimering van terroristische misdrijven ruimer te bestrijken?

De leden van de Groep Markuszower constateren dat een koppeling nodig is met een concreet, reeds gepleegd terroristisch misdrijf, hoewel datum en plaats niet uitdrukkelijk hoeven te worden genoemd. Kan die koppeling volledig uit de context worden afgeleid? Hoe wordt bijvoorbeeld eerbetoon aan een aanslagpleger beoordeeld wanneer diens daad niet expliciet wordt benoemd, maar de uiting wel herkenbaar daarop betrekking heeft? Welke mogelijkheden bestaan om algemene verheerlijking van terroristisch geweld te bestrijken wanneer geen concreet misdrijf wordt genoemd en evenmin opruiing of een openbare steunbetuiging aan een aangewezen organisatie kan worden bewezen? Ten slotte vragen deze leden waarom voor verheerlijking een strafmaximum van twee jaar en voor verspreiding een strafmaximum van één jaar passend wordt geacht. Hoe wordt rekening gehouden met herhaling, georganiseerd handelen, een groot bereik en propaganda die op minderjarigen wordt gericht? Welke mogelijkheden ziet de regering voor hogere strafmaxima of strafverzwarende omstandigheden?

6.3 Openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties

De leden van de D66-fractie constateren dat voor de toepassing van artikel 132c van belang is of een organisatie als terroristische organisatie is aangewezen. Deze leden achten het van groot belang dat een dergelijke aanwijzing, nu daaraan strafrechtelijke gevolgen voor uitingen van derden worden verbonden, op transparante en objectieve criteria berust. Deelt de regering de mening dat het, juist vanwege de strafrechtelijke gevolgen die aan een dergelijke aanwijzing worden verbonden, van groot belang is dat het aanmerken van organisaties als terroristisch op een zo onafhankelijk en objectief mogelijke wijze plaatsvindt?

Kan de regering voor de leden van de D66-fractie uiteenzetten welke stappen worden doorlopen om een organisatie op grond van de Sanctieregeling terrorisme 2007-II aan te merken als terroristisch en in hoeverre daarbij onafhankelijk dan wel extern advies wordt ingewonnen? Welke onafhankelijke, objectieve en controleerbare bronnen moeten aan een dergelijke aanwijzing ten grondslag liggen en kan ook zonder dergelijke bronnen tot aanwijzing worden overgegaan? Op welke wijze wordt voorkomen dat een organisatie uitsluitend op basis van een politiek oordeel van de betrokken bewindspersonen als terroristisch wordt aangemerkt? Welke motiveringsplicht en onafhankelijke waarborgen gelden om te verzekeren dat een dergelijk besluit controlebaar en toetsbaar is? Hoe beoordeelt de regering in dit licht moties of andere politieke oproepen vanuit de Tweede Kamer om specifieke organisaties als terroristisch aan te merken? Kan een dergelijke politieke oproep ertoe leiden dat een organisatie onder de reikwijdte van artikel 132c komt te vallen en welke waarborgen gelden daarbij?

Welke mogelijkheden heeft de Tweede Kamer om controle uit te oefenen op besluiten om organisaties als terroristisch aan te merken, zo vragen de leden van de D66-fractie. In hoeverre kan de strafrechter de rechtmatigheid en actualiteit van een dergelijke aanwijzing toetsen wanneer een burger op grond van artikel 132c wordt vervolgd voor het betuigen van steun aan die organisatie?

Kan de regering verder voor de leden van de D66-fractie uiteenzetten welke mogelijkheden er bestaan om voorafgaand aan een dergelijke aanwijzing onafhankelijk advies in te winnen, bijvoorbeeld van het OM of een andere onafhankelijke instantie? Kan de regering daarbij uiteenzetten hoe in andere Europese landen wordt bepaald welke organisaties als terroristisch worden aangemerkt, wie daarover beslist en welke onafhankelijke waarborgen daarbij gelden? Ziet de regering in die voorbeelden aanvullende waarborgen die ook in Nederland kunnen worden toegepast?

De leden van de D66-fractie vragen daarnaast hoe wordt bepaald welke vlaggen, symbolen en leuzen aan een terroristische organisatie kunnen worden toegerekend. Wie bepaalt dit en aan de hand van welke objectieve criteria? Hoe wordt omgegaan met symbolen en leuzen die geen officiële uiting van een organisatie zijn of meerdere betekenissen hebben? Welke betekenis heeft de concrete context waarin een dergelijk symbool of een dergelijke leus wordt gebruikt?

Tot slot vragen de leden van de D66-fractie hoe wordt voorkomen dat lijstvorming en handhaving in de praktijk selectief uitpakken. Kan de regering bevestigen dat voor organisaties van uiteenlopende ideologische achtergronden dezelfde criteria en bewijsstandaarden gelden en toelichten hoe daarop wordt toegezien? Is zij bereid de toepassing van artikel 132c te monitoren, zodat zichtbaar wordt tegen welke soorten uitingen en organisaties deze bepaling wordt ingezet?

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering een aantal voorbeelden kan geven van situaties die aan de delictsomschrijving van het voorgestelde 132c Sr voldoen. Met andere woorden, kan de regering voorbeelden geven van het openbaar steun betuigen aan terroristische organisaties die op dit moment niet strafbaar zijn en na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel wel strafbaar zijn?

Uit de huidige jurisprudentie volgt dat het enkele in het openbaar tonen van een vlag of symbool van een terroristische organisatie, zonder bijkomende omstandigheden, op dit moment onvoldoende is voor een veroordeling wegens opruiing, groepsbelediging of haatzaaien. De leden van de VVD-fractie vragen de regering te bevestigen dat het voorgestelde artikel 132c Sr dit gat daadwerkelijk dicht, in die zin dat het enkele in het openbaar tonen van bijvoorbeeld een vlag van een organisatie die van rechtswege is verboden of waartegen een aanwijzingsbesluit is vastgesteld, voortaan op zichzelf voldoende kan zijn voor strafbaarheid, zonder dat daarvoor nog de aanvullende omstandigheden nodig zijn.

De leden van de VVD-fractie constateren dat de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) betwijfelt of de voorgestelde strafbaarstelling van artikel 132c Sr veel toevoegt op het moment dat tijdens een demonstratie op grote schaal steun wordt betuigd aan een terroristische organisatie. De NVvR wijst erop dat in zo'n situatie eerder voor de hand ligt dat de burgemeester op grond van de Wet openbare manifestaties handhavend optreedt. Kan de regering op deze twijfel ingaan en aangeven hoe zij de meerwaarde van artikel 132c Sr ziet in een situatie waarin op grote schaal steun wordt betuigd, bijvoorbeeld bij demonstraties waar spandoeken of vlaggen met verwijzingen naar een terroristische organisatie worden getoond? Voornoemde leden vragen of de regering hierbij kan ingaan op de situaties die ontstonden tijdens en na de demonstraties bij het Nationaal Monument op de Dam op 11 oktober 2026.

De leden van de PRO-fractie hebben enkele vragen over het voorgestelde artikel 132c Sr waarin het in openbaar betuigen van steun aan een terroristische organisatie strafbaar wordt gesteld. Zij begrijpen dat er na de consultatieronde aan het oorspronkelijke artikel is toegevoegd dat er sprake van moet zijn dat de steun moet dienen om te bevorderen dat anderen het oogmerk van die organisatie om terroristische misdrijven te plegen gaan delen. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat de context van de handeling van groot belang is om te beoordelen of er sprake is van strafbaarheid. Zo is er geen sprake van strafbaarheid "als de handeling is verricht met een meer neutraal of informatief doel". In dat geval is er volgens de regering geen gevaar dat aan "die organisatie een zekere legitimiteit wordt verschaft, en dat mensen daardoor worden beïnvloed en mogelijk radicaliseren". Voornoemde leden achten een duidelijke afbakening tussen wanneer er wel en niet sprake is van strafbaarheid van groot belang. Bij onduidelijkheid hierover vrezen zij dat er ook sprake kan zijn van een 'chilling effect' en daarmee een ongewenste beperking van de vrijheid van meningsuiting of demonstratie. Deelt de regering deze mening? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PRO-fractie willen graag aan de hand van enkele voorbeelden meer duidelijkheid krijgen over wanneer er wel dan wel geen sprake is van strafbaarheid. Wanneer wordt er met een uiting bevorderd dat anderen het oogmerk van een organisatie om terroristische misdrijven te plegen gaan delen en bij welke uitingen is daar geen sprake van omdat die uiting een "neutraal of informatief doel" dient? Kan de regering bij de hierna genoemde voorbeelden aangeven of er sprake is van strafbaarheid en waarom wel dan wel niet.

De leden van de PRO-fractie lezen in de artikelsgewijze toelichting dat als tijdens een demonstratie wordt gezwaaid met een vlag van een verboden organisatie, terwijl leuzen ter ondersteuning van die organisatie of de terroristische daden van die organisatie worden geroepen, er in de regel sprake zal zijn van strafbare propaganda. Betekent dat het tonen van de Palestijnse vlag bij een vreedzame demonstratie in combinatie met het roepen van leuzen als “From the river to the sea” of “Yalla yalla intifada” of “Intifada now” strafbaar kan zijn? Kan het steun betuigen aan een niet meer bestaande terroristische organisatie maar waarvan de doelen nog wel door andere nog wel bestaande organisaties worden nagestreefd ook strafbaar zijn op grond van artikel 132c? Bijvoorbeeld het tonen van een Defend Netherlands vlag of NSDAP-vlag bij een samenkomst waar geweld wordt gebruikt tegen de bewoners of medewerkers van een asielzoekerscentrum?

De leden van de PRO-fractie lezen op pagina 51 van de memorie van toelichting ook dat het begrip tonen voor het doel van de organisatie om bijvoorbeeld een totalitair regime omver te werpen, of waardering uiten voor niet-terroristische activiteiten van de organisatie, zoals het bieden van humanitaire bijstand aan etnische minderheden, niet geldt als het betuigen van steun aan die terroristische organisatie in de zin van dat daarmee bevorderd wordt dat anderen het oogmerk van die organisatie om terroristische misdrijven te plegen delen. Betekent dat bijvoorbeeld dat iemand wel in het openbaar mag zeggen dat een verboden terroristische organisatie met hun ziekenhuizen goed werk verricht, maar niet dat de doelen van die organisatie navolging verdienen? Mag iemand in het openbaar zeggen dat hij een verboden terroristische organisatie niet terroristisch vindt omdat die organisatie naar zijn mening opkomt tegen een onderdrukkend regime?

De leden van de PRO-fractie lezen in de toelichting bij artikel 132c Sr dat het met betrekking tot het vertonen van symbolen relevant is of het gaat om officiële symbolen of verboden symbolen die zijn gekoppeld aan de terroristische organisatie, of om symbolen die meerdere betekenissen kunnen hebben. De regering stelt dat in het geval een symbool meerdere betekenissen heeft er voorzichtigheid geboden is, “en komt nog meer betekenis toe aan de context waarin het symbool wordt getoond”. Zoals de regering stelt “zal er niet snel sprake zijn van strafbaarheid als een dergelijk symbool wordt geopenbaard zonder dat op andere wijze – bijvoorbeeld door het uitspreken van leuzen – waarderingen worden geuit over de terroristische organisatie die (ook) aan dat symbool wordt gekoppeld”. Betekent dat dat het enkel tonen van een meloen in een pro-Palestina demonstratie niet snel strafbaar zal zijn ook al kan een meloen gekoppeld worden aan Hamas? En maakt het dan uit als die meloen getoond wordt terwijl anderen tijdens die demonstratie “from the river to the sea” roepen?

In het bestanddeel “betuigen van steun” ligt het opzetvereiste besloten, zo constateren de leden van de PRO-fractie. De regering acht voorwaardelijke opzet voldoende voor strafbaarheid. Waarom is er niet gekozen voor volle opzet waarbij de daders willens en wetens steun betuigen met het directe doel om te bevorderen dat anderen het oogmerk van een organisatie om terroristische misdrijven te plegen gaan delen? Temeer omdat de regering daarbij stelt dat “waar het bij het voorgestelde artikel 132c om gaat, is dat de terroristische organisatie wordt gesteund. Er moet een duidelijke link bestaan tussen de steunbetuiging en de terroristische organisatie”.

De leden van de PRO-fractie hebben vragen bij het vaststellen of het gaat om een terroristische organisatie waarvan het betuigen van steun op grond van 132s Sr strafbaar

wordt. Deze leden begrijpen dat het om een van rechtswege verboden organisatie moet gaan of een organisatie waartegen op grond van artikel 2, tweede lid, van de Sanctiewet 1977 een aanwijzingsbesluit is vastgesteld. Hoe wordt voorkomen dat onder druk van bijvoorbeeld de publieke opinie of moties vanuit de Tweede Kamer een organisatie op een lijst van verboden organisaties komt te staan of via een aanwijzingsbesluit als zodanig wordt aangeduid? Voornoemde leden zouden hierbij willen verwijzen naar motie om de antifascistische beweging Antifa op de lijst te plaatsen of de wens van een deel van de Kamer om XR als terroristische organisatie te kenmerken. Deelt de regering de zorg dat het mogelijk is dat door het aanwijzen van een organisatie als zijnde terroristisch daarmee het risico bestaat dat om redenen anders dan dat er daadwerkelijk sprake is van terrorisme organisaties monddood kunnen worden gemaakt? Hoe kan worden voorkomen dat politieke actoren druk zullen uitoefenen om maatschappelijke protestgroeperingen die controversie oproepen, als verboden organisaties worden vastgelegd – zodat vervolgens uitingen van steun gecriminaliseerd kunnen worden?

De leden van de PRO-fractie lezen dat tegen organisaties op nationaal niveau maatregelen kunnen worden getroffen als er voldoende aanwijzingen bestaan dat zij behoren tot de kring van personen of organisaties die op de EU-terrorismlijsten staan vermeld en dus betrokken zijn bij terroristische activiteiten. Voldoende aanwijzingen zijn onder andere het instellen van een strafrechtelijk onderzoek of een ambtsbericht van de AIVD. Is de wens van de Kamer relevant om een organisatie in de zin van deze wet als verboden te kwalificeren? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PRO-fractie zouden erop willen wijzen dat mensenrechtenorganisaties en beschermers van de pers vrezen dat met het strafbaar stellen van verheerlijking en het steun betuigen het risico bestaat dat zij daarmee beknot zullen worden in hun vrijheid van meningsuiting. Kan de regering zich deze vrees voorstellen? Zo ja, waarom en wat gaat de regering doen om deze vrees weg te nemen? Zo nee, waarom niet? De aan het woord zijnde leden lezen dat journalisten en leraren door de strafbaarstellingen niet in hun werk belemmerd zullen worden en daarvoor vervolgd zullen gaan worden. Moeten journalisten er rekening mee gaan houden dat zij strafbaar kunnen zijn wanneer zij, bijvoorbeeld, een vlag afdrucken bij een artikel over een organisatie die als terroristisch geldt? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? Onder welke omstandigheden is er wel of geen sprake van strafbaarheid? Mag een krant iemand aan het woord laten die begrip toont voor een gepleegde terroristische aanslag door een verboden organisatie of die stelt dat een dergelijke aanslag opvolging verdient? Kan het strafbaar zijn als een journalist plegers van een terroristische daad aandacht geeft en hun verhaal laat doen? Is het strafbaar als een docent in een openbaar college er begrip voor toont dat een verboden terroristische organisatie is opgericht om door middel van aanslagen op te komen tegen een onderdrukkende dictatuur? Mag die docent zeggen dat hij het goed zou vinden als er nieuwe aanslagen zouden worden gepleegd? Er is geen expliciete uitzondering voor journalistiek werk in het wetsvoorstel opgenomen. Waarom is dat niet gebeurd en acht u het wenselijk om dat alsnog wel te doen?

De leden van de CDA-fractie lezen dat uit jurisprudentie van de Hoge Raad volgt dat het dragen van kleding met logo's of het zwaaien met vlaggen van terroristische organisaties niet altijd kan worden beschouwd als een voortzettingshandeling. Kan de regering enkele voorbeelden noemen waarin het dragen van logo's of zwaaien met vlaggen niet de functie heeft om de terroristische organisatie openbaar te steunen als voortzettingshandeling, en wanneer wel?

De leden van de CDA-fractie lezen dat de regering schrijft dat het goed voorstelbaar is dat handelingen niet als voortzettingshandeling kunnen worden aangemerkt als er niet een duidelijk verband bestaat tussen die handelingen en de redenen voor het verboden zijn van de organisatie. Kan de regering toelichten waarom dit goed voorstelbaar is? En zijn hier de afgelopen jaren vervolgingspogingen voor gedaan door het OM?

De leden van de CDA-fractie vragen wat wordt bedoeld met het “steun betuigen om te bevorderen dat anderen het oogmerk van die organisatie om terroristische misdrijven te plegen delen”.

De leden van de JA21-fractie constateren dat de regering het openbaar tonen van een vlag van een terroristische organisatie, zoals Islamitische Staat (IS), niet zonder meer strafbaar stelt. Zij vragen de regering waarom het bewust en publiekelijk uitdragen van een dergelijk symbool op zichzelf onvoldoende wordt geacht als steunbetuiging. Een IS-vlag is immers onlosmakelijk verbonden met een organisatie die verantwoordelijk is voor massamoord, terreur en onderdrukking. Waarom moet daarnaast worden aangetoond dat de betrokkene beoogt anderen het terroristische oogmerk van die organisatie te laten delen? Kan de regering concreet aangeven onder welke omstandigheden het publiekelijk zwaaien met een IS-vlag níét strafbaar zou zijn? En is de regering bereid te onderzoeken of het opzettelijk publiekelijk uitdragen van herkenbare symbolen van aangewezen terroristische organisaties zelfstandig strafbaar kan worden gesteld?

De leden van de SGP-fractie lezen dat steunbetuigingen aan terroristische organisaties, afhankelijk van de context, strafbaar zullen zijn. Deze leden lezen dat daarbij bijvoorbeeld het demonstratierecht wordt meegewogen. Zij vragen de regering te bevestigen dat de grenzen van het demonstratierecht overschreden worden indien strafrechtelijke uitingen worden gedaan. Voornoemde leden vragen voorts te bevestigen dat het voeren van een demonstratie nimmer een vrijbrief kan zijn om strafbare uitingen te doen. Zij voeren aan dat het demonstratierecht niet gebruikt mag worden als dekmantel om het strafrecht te ontlopen en verzoeken de regering duidelijk te maken dat een openbare steunbetuiging aan een terroristische organisatie altijd strafbaar is, ook indien deze uitlating is gedaan tijdens een demonstratie.

Voorts wijzen de leden van de SGP-fractie op ‘de context’ die moet worden meegewogen. Deze leden constateren dat door het OM op dit moment de context zeer breed wordt meegewogen en ingeval de leus ‘From the river to the sea...’ wordt gebezigd dat hier niet strafrechtelijk tegen wordt opgetreden, ondanks dat deze oproep tot geweld regelrecht uit het handvest van Hamas afkomstig is. Zij vragen de regering of de context ook zo breed wordt meegewogen in de nieuwe strafbaarstelling. Voornoemde leden vragen of iedere vorm van conflict elders in de wereld de ‘context’ rechtvaardigt om strafbare uitingen te doen.

De leden van de SGP-fractie vragen tevens aandacht voor organisaties die gelieerd zijn aan terroristische organisaties zoals de Popular Front for the Liberation of Palestine (PLFP). Zij vragen de regering of organisaties als Samidoun ook onder de strafbaarstelling vallen en derhalve gemakkelijker verboden kunnen worden. Voorts vragen deze leden of maatschappelijke organisaties en initiatieven die demonstraties wensen te voeren sámen met deze verboden of gelieerde organisaties strenger kunnen worden beoordeeld en of adequater kan worden ingegrepen indien deze demonstraties uit de hand (dreigen te) lopen.

De leden van de SGP-fractie constateren dat in de praktijk regelmatig steunbetuigingen aan terroristische organisaties dan wel verwijzingen naar deze organisaties bijvoorbeeld door

middel van het dragen van een groene hoofdband (Hamas) te zien zijn bij demonstraties. Deze leden vragen of dergelijke uitingen ook onder de reikwijdte van steunbetuigingen aan terroristische organisaties vallen.

De leden van de Groep Markuszower vragen waarom naast een openbare steunbetuiging moet worden bewezen dat de betrokkene handelt om te bevorderen dat anderen het oogmerk van de organisatie om terroristische misdrijven te plegen delen. Deze leden begrijpen dat geen daadwerkelijke beïnvloeding of gedragsverandering bij derden hoeft te worden bewezen en dat het bijzondere doel uit de context kan worden afgeleid. Wel vragen zij welke extra bewijsproblemen dit bestanddeel oplevert. Kan iemand bewust openbare steun uitspreken voor de terroristische activiteiten van een organisatie en toch buiten artikel 132c Sr vallen doordat het vereiste doel niet bewezen kan worden?

Waarom is het bewust openbaar ondersteunen van de terroristische activiteiten van een aangewezen organisatie niet voldoende, zo vragen de leden van de Groep Markuszower. Welke juridisch houdbare mogelijkheden bestaan om het bijzondere doelvereiste te schrappen of te vervangen? Deze leden vragen hoe wordt voorkomen dat feitelijke propaganda voor een terroristische organisatie wordt gepresenteerd als uitsluitend waardering voor haar niet-terroristische activiteiten. Worden daarbij de inhoud en presentatie van de uiting, andere uitingen van de betrokkene en de omstandigheden gezamenlijk beoordeeld?

Voorts vragen de leden van de Groep Markuszower hoe wordt opgetreden tegen steun aan organisaties die aantoonbaar terroristisch actief zijn, maar nog niet onder de vereiste formele aanwijzing of het toepasselijke verbod vallen. Waarom is niet voorzien in een aanvullende mogelijkheid waarbij de strafrechter het terroristische karakter van de organisatie vaststelt? Welke juridische en praktische bezwaren ziet de regering daartegen? Hoe worden aliases, afsplitsingen en opvolgerorganisaties behandeld? Onder welke omstandigheden vallen deze onder een bestaande aanwijzing? Hoe wordt voorkomen dat organisaties de werking van de bepaling ontgaan door onder een andere naam verder te gaan?

De leden van de Groep Markuszower vragen tevens of een combinatie van vlaggen, portretten, gebaren, muziek en slogans een strafbare steunbetuiging kan opleveren zonder expliciete mondelinge steunverklaring. Hoe worden gewijzigde symbolen en herkenbare verwijzingen beoordeeld? Kunnen afzonderlijk dubbelzinnige uitingen in onderlinge samenhang voldoende bewijs opleveren? Waarom bevat het voorstel geen afzonderlijk verspreidingsdelict voor steunbetuigingen aan terroristische organisaties, vergelijkbaar met artikel 132b Sr. Wanneer vormt het bewust verspreiden van een dergelijke uiting zelf een strafbare steunbetuiging en welke gevallen blijven buiten bereik doordat het bijzondere doelvereiste niet bewezen kan worden? Is de regering bereid deze mogelijke leemte te onderzoeken?

6.4 Afbakening tot bestaande strafbare feiten en samenloop

De leden van de VVD-fractie lezen dat een aantal organisaties zoals de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) erop hebben gewezen dat de voorgestelde strafbepalingen kunnen overlappen met reeds bestaande strafbepalingen, zoals opruiing (artikel 131 Sr), groepsbelediging (artikel 137c Sr), haatzaaien (artikel 137d Sr) en het voortzetten van de werkzaamheid van een verboden organisatie (artikel 140, tweede lid, Sr). Deze leden vragen de regering te bevestigen dat deze overlap niet zal leiden tot rechtsongelijkheid tussen arrondissementen in de keuze voor tenlastelegging, bijvoorbeeld

doordat eenzelfde gedraging in het ene arrondissement als opruiing en in het andere arrondissement als verheerlijking van terrorisme ten laste wordt gelegd, met een verschil in strafmaximum als gevolg. Is de regering bereid in gesprek te gaan met het OM om te bezien of hiervoor landelijk vervolgingsbeleid wenselijk is en als dat nodig is hiervoor een richtlijn vast te stellen?

De leden van de VVD-fractie vragen of een veroordeling op grond van dit wetsvoorstel gevolgen heeft of zou moeten hebben voor het verblijfsrecht van een veroordeelde vreemdeling (bijvoorbeeld het intrekken van verblijfsrecht of ongewenstverklaring) en of de regering dat verband expliciet kan maken.

De leden van de PVV-fractie constateren dat er sprake kan zijn van een overlap van de drie nieuwe delicten en de al bestaande wetgeving. Kan de regering aangeven of er in het geval van een eendaadse samenloop de hoogste straf wordt opgelegd? Ook vragen zij of er sprake zal zijn van een cumulatieve tenlastelegging wanneer een persoon de ene dag met een Hamas-vlag zwaait en de volgende dag de walgelijke daden van 7 oktober 2023 verheerlijkt.

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering een voorbeeld kan geven van een cumulatieve tenlastelegging die geen eendaadse samenloop is, maar het feit wel op hetzelfde tijdstip is gepleegd.

De leden van de JA21-fractie vragen of de regering voldoende mogelijkheden ziet om niet alleen individuele steunbetuigingen te vervolgen, maar ook de georganiseerde verspreiding van terroristische propaganda aan te pakken. Hoe wordt opgetreden tegen personen of netwerken die herhaaldelijk propaganda verspreiden voor aangewezen terroristische organisaties, bijvoorbeeld via demonstraties, besloten bijeenkomsten of online kanalen? En hoe verhouden de nieuwe strafbaarstellingen zich tot de bestaande mogelijkheden om terroristische online-inhoud te verwijderen en terroristische organisaties te verbieden?

7. Ontvangen adviezen

7.1 Reacties van adviesorganen en internetconsultatie

De leden van de D66-fractie constateren dat Free Press Unlimited, de Nederlandse Vereniging van Journalisten en NDP Nieuwsmedia in de internetconsultatie zorgen hebben geuit over de gevolgen van het wetsvoorstel voor de persvrijheid. Deze leden vinden het van groot belang dat reguliere journalistieke werkzaamheden niet door deze strafbaarstellingen worden geraakt. Kan de regering verduidelijken hoe journalisten en redacties vooraf met voldoende zekerheid kunnen vaststellen waar de grens ligt tussen strafbare uitingen en reguliere journalistieke verslaggeving? Maakt het daarbij voor de strafbaarheid verschil of een journalist bepaald materiaal onderschrijft, bekritiseert of uitsluitend documenteert? Heeft de regering het risico op een ‘chilling effect’ en zelfcensuur onder journalisten onderzocht? Zo nee, is zij bereid dit alsnog te doen?

De leden van de JA21-fractie vragen op welke wijze wordt voorbereid op een consistente vervolgings- en straftoemingspraktijk bij de nieuwe strafbaarstellingen. Heeft de regering hierover al overleg gevoerd met het OM en de Rvdv? Wordt gewerkt aan een specifieke OM-strafvorderingsrichtlijn en wordt binnen de rechtspraak een LOVS-oriëntatiepunt (Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht) overwogen? Welke strafverzwarende omstandigheden acht de regering relevant, zoals de aard van de terroristische organisatie, het bereik van de propaganda, recidive en het doelbewust beïnvloeden van minderjarigen?

De leden van de JA21-fractie maken zich daarnaast zorgen over de verhouding tussen de wettelijke maximumstraf en de straf die in de praktijk daadwerkelijk wordt opgelegd. Ook bij

ernstige gewelds- en zedendelicten constateren deze leden dat opgelegde straffen regelmatig aanzienlijk onder het wettelijke maximum blijven. Hoe voorkomt de regering dat dit ook bij de nieuwe strafbaarstellingen gebeurt, waardoor de afschrikwekkende en vergeldende werking van de wet beperkt blijft? Welke strafmaat acht de regering passend bij ernstige of herhaaldelijke verheerlijking van terroristisch geweld? En hoe wil de regering bevorderen dat de ernst van deze feiten daadwerkelijk tot uitdrukking komt in de opgelegde straffen?

7.2 Verduidelijking strafbepalingen

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering kan toelichten hoe de strafbaarstelling zich verhoudt tot de verplichtingen van online platforms onder de Digital Services Act en bestaande Notice-and-Action-procedures? Wordt er verwacht dat platforms proactief content moeten verwijderen die onder de voorgestelde artikelen 132a t/m 132c valt, of blijft het primair bij strafrechtelijke vervolging van individuen?”

De leden van de JA21-fractie lezen dat de politie vreest voor ingewikkelde juridische beoordelingen tijdens demonstraties. Deze leden vragen hoe de regering voorkomt dat agenten ter plaatse worden belast met juridische afwegingen die feitelijk specialistische kennis van terrorisme en internationale conflicten vereisen. Komt er vóór inwerkingtreding een landelijk en praktisch handelingskader, met herkenbare voorbeelden van strafbare vlaggen, symbolen, leuzen en steunbetuigingen? Krijgen agenten daarbij direct toegang tot specialistische ondersteuning? En kan de regering bevestigen dat het enkele risico op escalatie tijdens een demonstratie niet betekent dat de politie structureel afziet van handhaving wanneer sprake is van een concrete verdenking van strafbare terroristische propaganda?

De leden van de Groep Markuszower constateren dat de politie heeft geadviseerd de strafbaarstelling uit te breiden tot verheerlijking van alle terroristische misdrijven. Deze leden vragen de regering om een nadere motivering van het besluit dit advies niet te volgen. De regering noemt onder meer vernieling van een spoorweg of gebouw met een terroristisch oogmerk als voorbeelden waarvoor geen noodzaak tot strafbaarstelling van verheerlijking bestaat. Waarom kan het verheerlijken van zulke terroristische gedragingen niet eveneens bijdragen aan radicalisering en het legitimeren van terroristisch geweld? Kan de regering per uitgesloten categorie toelichten waarom de bestaande strafbepalingen voldoende zijn?

De leden van de Groep Markuszower vragen of de politie en het OM zich hebben uitgesproken over de praktische bewijsbaarheid van de definitieve delictsomschrijvingen, waaronder het vereiste van verregaand loven of prijzen, vol opzet en het bijzondere doel van artikel 132c Sr? Zo ja, kan de regering hun beoordeling toelichten?

7.3 Beperking grond- en mensenrechten

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat in de huidige wetssystematiek verheerlijkende of steun betuigende uitslatingen die gerelateerd zijn aan terrorisme of terroristische organisaties al strafbaar kunnen zijn. Voor strafbaarstelling zijn op dit moment bijkomende omstandigheden vereist. Die bijkomende omstandigheden zijn van groot belang en vormen een waarborg tegen ongerechtvaardigde inbreuken op de vrijheid van meningsuiting. Om een uiting te kunnen duiden is de context waarin die is gedaan, en met name de intentie, van groot belang. Door de voorgestelde verruiming kunnen wetenschappers, journalisten en andere experts die informatie en duiding delen over thema's rond terrorisme risico lopen om binnen het bereik van strafbaarstellingen te vallen. Kan de regering toelichten hoe wordt voorkomen dat het delen van informatie over thema's rondom

terrorisme door wetenschappers, journalisten en andere experts binnen de reikwijdte valt van voorgestelde strafbaarstellingen 132a en 132c?

Erkent de regering het mogelijke ‘chilling effect’ van dit wetsvoorstel voor de journalistiek, in het bijzonder voor mogelijk debat over de oorzaken van handelingen die mogelijk oorlogsmisdaden of misdaden tegen de menselijkheid vormen, welk vrijelijk moet kunnen plaatsvinden, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Hoe zorgt de regering ervoor dat wetenschappers en journalisten nog steeds een bijdrage kunnen leveren aan het publieke debat, zonder vrees voor vervolging op in het bijzonder voorgesteld artikel 132c?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat artikel 132c openbare steunbetuiging aan een terroristische organisatie strafbaar stelt. Het wetsvoorstel legt niet vast wat als een terroristische organisatie wordt gekwalificeerd; daarvoor wordt verwezen naar de EU-terrorismelijsten en/of een aanwijzingsbesluit onder de Nederlandse Sanctiewet. Wie daarop staat, wordt bepaald door toekomstige politieke keuzes. Daarmee is voor de Tweede Kamer en burgers onvoorzienbaar welke organisaties in de toekomst als terroristisch aangemerkt zullen worden. Welke mogelijkheden heeft de Tweede Kamer om controle uit te oefenen op de rechtmatigheid van besluiten om organisaties als terroristisch te bestempelen? In hoeverre en op welke wijze kan de rechter toetsen of organisaties rechtmatig als terroristisch zijn bestempeld, wanneer een burger voor steun aan die organisatie wordt vervolgd?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie constateren dat de memorie van toelichting als voorbeeld bij de strafbaarstelling onder artikel 132c geeft het tijdens een demonstratie zwaaien met een vlag van een verboden organisatie en daarbij leuzen roepen ter ondersteuning van die organisatie of de terroristische daden van die organisatie. Kan de regering gezien de huidige context van demonstraties tegen de genocide in Gaza verduidelijken welke leuzen wel, en welke leuzen niet als ondersteuning van Hamas worden gezien?

De term verheerlijking is onvoldoende afgebakend, waardoor het voor de burger niet duidelijk is wanneer een uiting onder verheerlijking valt, zo constateren de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Die onduidelijkheid geeft een ‘chilling effect’ op de vrijheid van meningsuiting. Het is bovendien aannemelijk dat mensen zichzelf gaan censureren uit angst zich schuldig te maken aan verheerlijking van terrorisme. Hierdoor is de daadwerkelijke impact die het voorstel kan hebben op de vrijheid van meningsuiting erg groot. Hoe beoordeelt de regering het ‘chilling effect’ dat uitgaat van dit voorstel op democratische rechten?

Onderzoekers waarschuwden al eerder dat rechters in een politieke discussie worden geplaatst wanneer strafrechtelijke verboden die zien op uitingen onvoldoende specifiek worden afgebakend, zo constateren de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Kent de regering deze zorgen? Erkent de regering dat dit risico ook speelt bij onderhavig wetsvoorstel? Erkent de regering dat dit een risico vormt voor de positie van de rechtspraak en dat dit onwenselijk is?

Onderzoekers waarschuwen dat strafbaarstellingen van uitingen in de context van radicalisering en terrorisme ook gebruikt kunnen worden om de belangen van de overheid of de dominante groep in een land veilig te stellen, waardoor tolerantie ten opzichte van uitingen van minderheden in het gedrang komt, zo constateren de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Hoe vroeger de Staat op strafrechtelijke wijze ingrijpt, hoe meer de waarden van

staatsneutraliteit en tolerantie in het geding komen.³ Erkent de regering dit risico en dat dit onwenselijk is in een democratische samenleving waar ruimte is voor pluraliteit van meningen en scherpe kritiek op de overheid? Erkent de regering dat dit risico ook speelt bij onderhavig wetsvoorstel? Welke waarborgen worden getroffen om te voorkomen dat strafbaarheidsstellingen worden misbruikt om de vrijheid van meningsuiting van minderheidsgroepen te beperken?

7.4 Gevolgen voor jongeren

De leden van de D66-fractie delen het uitgangspunt dat het strafrecht bij jongeren een ultimum remedium moet zijn. Juist online kunnen jongeren berichten delen, doorsturen of provocerende uitingen doen zonder de context, betekenis of mogelijke consequenties volledig te overzien. Kan de regering nader toelichten hoe wordt geborgd dat bij minderjarigen daadwerkelijk eerst naar passende niet-strafrechtelijke interventies wordt gekeken? Is de regering bereid met het OM in gesprek te gaan over specifiek en openbaar vervolgingsbeleid waarin terughoudendheid bij jongeren als uitgangspunt wordt vastgelegd? Hoe wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen jongeren bij wie daadwerkelijk sprake is van radicalisering of het verheerlijken van terroristisch geweld en provocerend, grensoverschrijdend of “smakeloos” gedrag waarbij een dergelijke intentie ontbreekt?

De leden van de D66-fractie wijzen er daarnaast op dat het juist bij jongeren van belang kan zijn dat problematische of radicale denkbeelden zichtbaar blijven en kunnen worden weersproken, in plaats van dat deze uit angst voor strafrechtelijk optreden naar besloten of moeilijker zichtbare omgevingen worden verplaatst. Hoe beoordeelt de regering het risico dat de voorgestelde strafbaarstellingen ertoe leiden dat radicalisering zich verder buiten het zicht van ouders, onderwijs, jongerenwerk, hulpverlening en autoriteiten verplaatst?

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering nader kan ingaan op de aanpak van online radicalisering bij jongeren. Welke stappen zijn de afgelopen jaren gezet en welke plannen worden de komende tijd uitgevoerd?

De leden van de JA21-fractie lezen dat de regering bij minderjarigen terughoudend wil omgaan met strafrechtelijke vervolging en bestraffing. Zij vragen waarom deze terughoudendheid zo nadrukkelijk wordt benadrukt bij het verheerlijken van terroristische misdrijven en het publiekelijk steunen van terroristische organisaties. Hoe weegt de regering hierbij het strafrechtelijke beginsel van vergelding? Acht de regering het wenselijk dat een minderjarige die bewust en opzettelijk propaganda maakt voor een terroristische organisatie in bepaalde gevallen uitsluitend een preventief of pedagogisch traject krijgt aangeboden, zonder strafrechtelijke afdoening? Zo ja, onder welke omstandigheden?

De leden van de JA21-fractie vragen hoe de regering voorkomt dat terroristische organisaties of volwassen sympathisanten minderjarigen bewust inzetten om strafbare steunbetuigingen te uiten, in de verwachting dat tegen deze jongeren minder snel strafrechtelijk wordt opgetreden. Denk aan een demonstratie waarbij een volwassene een minderjarige doelbewust een spandoek laat dragen met de tekst 'I love Islamitische Staat', bedoeld als propaganda voor de terroristische organisatie. Onder welke omstandigheden zijn zowel de minderjarige als de volwassene strafrechtelijk aansprakelijk? Kan de volwassene worden vervolgd wegens uitlokking, medeplegen of doen plegen? En hoe wordt voorkomen dat de terughoudende

³ Zie bijvoorbeeld Noorloos, “Hate Speech Revisited: A comparative and historical perspective on hate speech law in the Netherlands and England & Wales”, 2011, p. 336-338.

vervolgingspraktijk bij jongeren een prikkel vormt om juist minderjarigen voor dergelijke uitingen in te zetten?

De leden van de ChristenUnie-fractie maken zich zorgen over de gevolgen van dit wetsvoorstel voor jongeren. Vooral jongeren radicaliseren online, maar specifiek bij deze doelgroep kan een strafrechtelijke reactie ook averechts uitpakken. De regering laat het aan het OM over om beleid voor de vervolging van jongeren vast te stellen. Is de regering bereid het OM te verzoeken een aanwijzing op te stellen waarin voor minderjarigen voorrang wordt gegeven aan buitenstrafrechtelijke afdoening, zoals via Bureau Halt, en aan de persoonsgerichte aanpak van radicalisering?

De leden van de Groep Markuszower vragen hoe wordt voorkomen dat doelbewuste en herhaalde verspreiding van terroristische propaganda door minderjarigen onvoldoende wordt aangepakt. Op basis van welke criteria wordt gekozen voor strafrechtelijk optreden of een andere interventie? Welke mogelijkheden bestaan bij propaganda die gericht is op het radicaliseren van minderjarigen? Geeft dit aanleiding tot een strafverzwarende omstandigheid voor degene die dergelijke propaganda doelbewust op minderjarigen richt?

8. Uitvoerings- en financiële consequenties

De regering verwacht een relatief beperkt aantal zaken, maar kan het aantal nieuwe strafzaken en de kosten nog niet specifiek ramen. De leden van de D66-fractie wijzen erop dat beoordeling van online uitingen juist veel contextonderzoek, digitale expertise en soms internationale rechtshulp kan vergen. Kan de regering nader onderbouwen waarop de verwachting van een beperkt aantal zaken is gebaseerd en hoe wordt voorkomen dat toepassing van de wet ten koste gaat van andere opsporingsprioriteiten? Hoe wordt bovendien bevorderd dat politie en openbaar ministerie de nieuwe delicten landelijk consistent toepassen?

De leden van de JA21-fractie constateren dat de politie waarschuwt voor een toename van meldingen, aanhoudingen, onderzoeken en digitale opsporingswerkzaamheden als gevolg van dit wetsvoorstel. Tegelijkertijd concludeerde de Algemene Rekenkamer in het rapport 'Een ernstige zaak' dat in 2024 ruim 10.000 aangiften en meldingen van ernstige misdrijven niet werden behandeld, waarvan ongeveer 3.000 onderzoeken voortijdig werden beëindigd wegens capaciteitstekorten bij de politie en/of het OM. Hoe verhoudt het creëren van nieuwe strafbaarstellingen zich tot deze bestaande problemen in de opsporing? Kan de regering concreet aangeven hoeveel aanvullende politiecapaciteit voor de uitvoering van deze wet nodig is, of de aangekondigde impactanalyse inmiddels is afgerond en welke middelen hiervoor beschikbaar worden gesteld? Welke garantie kan de regering bieden dat deze nieuwe strafbare feiten daadwerkelijk worden opgespoord en vervolgd, zonder dat dit ten koste gaat van de opsporing van andere ernstige misdrijven? En hoe gaat de regering inzichtelijk maken hoeveel meldingen van terroristische verheerlijking en steunbetuigingen daadwerkelijk leiden tot opsporingsonderzoek, vervolging en veroordeling, zodat de Kamer kan controleren of deze wet in de praktijk effect sorteert?

De leden van de BBB-fractie vragen waarop de verwachting berust dat de uitvoering grotendeels binnen bestaande capaciteit kan worden opgevangen. Welke inzet vraagt dit wetsvoorstel van politie en OM, in het bijzonder bij online uitingen?

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de Afdeling advisering van de Raad van State erop wijst dat de handhaving van deze wetswijziging ten koste gaat van andere opsporing en

vervolgning. Deze leden vragen hoeveel zaken de regering jaarlijks verwacht en ten koste van welke andere zaken de opsporing en vervolging van deze delicten zal gaan.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of de regering bereid is om, naast de evaluatie na vijf jaar, na twee jaar een tussentijdse monitor naar de Kamer te sturen, waarin in ieder geval aandacht wordt besteed aan het aantal zaken, het aandeel minderjarigen, de wijze van afdoening en de ideologische achtergrond van de uitingen.

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering geen serieuze toename in het aantal casussen verwacht, en de gevolgen van de wet binnen de bestaande begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid op te vangen zijn. Tegelijkertijd merken deze leden op dat de reikwijdte van het begrip terrorisme vaag is gedefinieerd, en het aantal te behandelen aanklachten daarmee onvoorspelbaar. Is er een indicatie van om hoeveel gevallen dit gaat? Hoe zal de prioritering worden afgewogen met andere casussen die om onderzoeks- en politiecapaciteit vragen? Recentelijk debatteerde de Tweede Kamer over het feit dat 10.000 aangiften van misdrijven niet of onvoldoende onderzocht worden, terwijl er in veel gevallen wel bewijsmateriaal beschikbaar is. Dit gaat om daadwerkelijk gepleegde geweldsdelicten met een aanwijsbaar slachtoffer dat concrete schade heeft geleden. Hoeveel capaciteit van politie, opsporing en OM is extra nodig om deze wet goed te kunnen handhaven?

II. Artikelsgewijze toelichting

De leden van de PVV-fractie vragen of er een overzicht verstrekt kan worden van de terroristische misdrijven die buiten de reikwijdte vallen van het voorstel.

De leden van de PVV-fractie constateren dat art. 132b Sr het verspreiden van afbeeldingen of geschriften waarin een terroristisch misdrijf wordt verheerlijkt strafbaar stelt, waarbij het opzetvereiste betrekking heeft op het verspreiden en niet op het verheerlijken zelf. Kan de regering aangeven of er, net zoals in het geval van art. 132c Sr, uitzonderingen zijn wanneer deze content wel gedeeld mag worden. Kan de regering verduidelijken of het verspreiden van dergelijke beelden of geschriften ook strafbaar is wanneer de verspreider juist afkeuring over de inhoud wil uitspreken? Ook willen zij weten hoe dit zit met situaties waarin beelden worden gedeeld met het oog op waarheidsvinding, bijvoorbeeld om de echtheid van de beelden te verifiëren.

De leden van de PVV-fractie lezen dat enkel het tonen van een vlag van een terroristische organisatie onvoldoende is om in aanmerking te komen voor het nieuwe delictsartikel 132c Sr. Deze leden vragen de regering te verduidelijken of dit betekent dat wanneer een persoon een Hamas-vlag vasthoudt in het openbaar, zoals tijdens de demonstratie begin oktober 2026 op de Dam, en hierbij niets zegt, deze persoon niet strafbaar is. Daarnaast vragen deze leden of de regering het bestanddeel “om te bevorderen dat anderen het oogmerk van die organisatie om terroristische misdrijven te plegen delen” verder kan toelichten. Zij vragen of er bij het maken van propaganda voor die terroristische organisatie ook daadwerkelijk sprake moet zijn van een reactie vanuit omstanders.

De leden van de CDA-fractie lezen dat het verregaand loven of prijzen de centrale handeling is in de delictsomschrijving. Bij verheerlijking gaat het om het toekennen van grote waardering aan een terroristisch misdrijf. Wat is het verschil tussen grote waardering en algemene waardering? Waarom is waardering an sich niet voldoende?

De leden van de CDA-fractie lezen dat het enkel *liken* van een uitlating een strafbare verheerlijking oplevert. Hoe ziet de regering dit in de context van de verspreiding van content via algoritmes, waarbij *likes* ertoe leiden dat meer mensen de content te zien krijgen?

De leden van de SGP-fractie lezen dat sprake moet zijn van een bijzonder oogmerk, maar dat dit niet zo zeer volgt uit de wettekst. Deze leden vragen hoe de rechter dit moet meewegen en waar de bewezenverklaring van het OM op moet zien. Voorts vragen deze leden waarom niet is gekozen voor voorwaardelijk opzet. Zij constateren dat het uiten van terroristische steunbetuigingen en het verheerlijken van terrorisme zeer heftig is en heus niet per ongeluk gebeurt en dat met deze uitingen al een zekere opzet verondersteld kan worden. Het voorhanden hebben van een vlag van een terroristische organisatie en deze meebrengen naar bijvoorbeeld een demonstratie veronderstelt een vooropgezet plan en zou voldoende moeten zijn om de opzet te bewijzen. De aan het woord zijnde leden vragen de regering hierop te reflecteren in het licht van het aangescherpte opzetvereiste in de toelichting.

De leden van de Groep Markuszower lezen dat voor artikel 132a Sr vol opzet is vereist en dat voorwaardelijk opzet niet voldoende is. Waarom is deze beperking noodzakelijk? Welke gevolgen heeft zij voor de vervolging van indirecte of doelbewust dubbelzinnige verheerlijking? Waarom is deze keuze in de toelichting uitgewerkt en niet uitdrukkelijk in de delictsomschrijving opgenomen? Deze leden onderschrijven dat geen voorafgaande onherroepelijke veroordeling voor het onderliggende terroristische misdrijf nodig is. Hoe wordt bij recente buitenlandse aanslagen het bewijs verzameld dat de gebeurtenis naar Nederlands recht een terroristisch misdrijf oplevert? Welke ondersteuning krijgt het OM daarbij en hoe wordt onnodige herhaling van hetzelfde onderzoek in verschillende verheerlijkingszaken voorkomen?

Ten aanzien van artikel 132b Sr lezen de leden van de Groep Markuszower dat ook verspreiding van audiobestanden wordt bestreken. Zij vragen hoe de bepaling wordt toegepast op het delen van verwijzingen naar propaganda en het gebruik van platformfuncties waarmee die propaganda actief wordt gepromoot. De toelichting sluit het enkele *liken* zonder verdere verheerlijkende context uit. Welke aanvullende omstandigheden kunnen maken dat digitale gedragingen wel een strafbare verheerlijking, verspreiding of steunbetuiging opleveren?

Ten aanzien van de openbaarheid vragen de leden van de Groep Markuszower hoe grote online groepen met een toelatingsprocedure worden beoordeeld. Welke betekenis hebben de groepsomvang, toegankelijkheid en onderlinge verbondenheid van deelnemers? Kan de regering bevestigen dat het label “besloten” niet doorslaggevend is? Welke bescherming biedt het strafrecht wanneer terroristische propaganda wordt verspreid in een groep die juridisch niet openbaar is?

III. Overig

De leden van de D66-fractie hechten eraan dat bij de verdere behandeling geen twijfel bestaat dat de wet niet is bedoeld om vreedzame demonstranten of legitieme politieke meningsuiting te criminaliseren. Kan de regering dit uitgangspunt ondubbelzinnig bevestigen en dit ook betrekken bij haar publieke communicatie, het vervolgingsbeleid en de opleiding van politie en OM?

De leden van de D66-fractie constateren ten slotte dat het voorstel een evaluatie na vijf jaar bevat. Gezien het ingrijpende karakter van de wet vragen deze leden waarom er niet toe is

besloten om de evaluatie na drie jaar plaats te laten vinden. Is de regering bereid de toepassing vanaf de inwerkingtreding jaarlijks te monitoren en de Kamer tussentijds te informeren over aantallen onderzoeken, vervolgingen, septs en rechterlijke uitspraken, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan jongeren, demonstraties, de toepassing van artikel 132c en mogelijke effecten op de uitoefening van grondrechten?

De leden van de PVV-fractie lezen in het nieuwsbericht van het OM van 2 oktober 2026 dat de video van de Palestijnse student onderzocht is en er geen sprake is van strafbare feiten, waaronder het verheerlijken van terrorisme. Deze leden vragen waarop het OM deze conclusie heeft gebaseerd als er volgens de de regering nog geen grondslag is voor het verheerlijken van terrorisme.

De leden van de PVV-fractie lezen dat het Gerechtshof Amsterdam in 2023 heeft geoordeeld dat het scanderen van 'from the river to the sea' onder het bestaande recht geen strafbaar feit opleverde. Zij vragen of deze en soortgelijke leuzen onder de voorgestelde nieuwe bepalingen wel strafbaar zullen zijn en in welke context. Deze leden zijn van mening dat al het tuig dat antisemitische leuzen verkondigt en met Hamasvlaggen zwaait direct voor de rechter moet worden gebracht en waar mogelijk hun vergunning of nationaliteit moet worden ingetrokken. Deze leden vragen of de regering bereid is deze lijn te hanteren. Zo nee, dan ontvangen zij graag een toelichting waarom niet.

De leden van de JA21-fractie vragen hoe de nieuwe strafbaarstellingen worden toegepast wanneer terroristische misdrijven worden verheerlijkt of steun wordt betuigd aan terroristische organisaties binnen informele onderwijsinstellingen, religieuze bijeenkomsten of andere besloten netwerken. Onder welke omstandigheden is in dergelijke situaties sprake van een uiting 'in het openbaar'? En welke strafrechtelijke mogelijkheden bestaan wanneer doelbewust minderjarigen worden blootgesteld aan terroristische propaganda, maar de uitingen buiten het bereik van de nieuwe strafbaarstellingen vallen?

Daarnaast hebben de leden van de BBB-fractie vragen over de berichtgeving eerder dit jaar over een mogelijke koppeling tussen de indiening van dit wetsvoorstel en het beschikbaar stellen van 380 miljoen euro extra voor ontwikkelingssamenwerking. Kan de regering bevestigen of ontkennen dat het doorgaan met dit wetsvoorstel onderwerp is geweest van overleg waarin tevens de aanvullende middelen voor ontwikkelingssamenwerking zijn besproken? Is daarbij, mondeling of schriftelijk, een verband gelegd tussen instemming met de indiening van dit wetsvoorstel en instemming met die middelen? Deze leden vragen daarbij ook in te gaan op toezeggingen, voorwaarden en wederzijdse verwachtingen, ongeacht of betrokkenen deze als een 'deal' kwalificeren. Heeft de minister van Justitie en Veiligheid zelf aan dergelijk overleg deelgenomen, daaraan een bijdrage geleverd of daarvan kennisgenomen? Zo ja, wanneer en in welke hoedanigheid?

Kan de regering voor de leden van de BBB-fractie een feitelijke chronologie verstrekken van de besluitvorming over het voortzetten en indienen van het wetsvoorstel, met de relevante data en eventuele perioden waarin indiening is aangehouden? Welke omstandigheden hebben tot dat aanhouden en vervolgens tot indiening geleid? Welke inhoudelijke of juridische wijzigingen waren daarbij doorslaggevend? Was instemming met de indiening op enig moment afhankelijk van besluitvorming over ontwikkelingssamenwerking of andere dossiers? Zo ja, van welke besluitvorming? Zo nee, kan de regering expliciet bevestigen dat ook buiten de formele besluitvorming geen dergelijke voorwaarde of toezegging aan haar is overgebracht? Welke wijzigingen in de wettekst, toelichting of planning zijn voortgekomen

uit overleg met coalitiefracties? Kan de regering deze wijzigingen afzonderlijk benoemen en de inhoudelijke motivering daarvan geven?

De leden van de SGP-fractie lezen dat op het verheerlijken van terroristische misdrijven of op het steun betuigen aan terroristische organisaties maximaal twee jaar gevangenisstraf is gesteld en op het verspreiden van het verheerlijken van terrorisme maximaal een jaar gevangenisstraf is gesteld. Deze leden vragen de regering of en hoe dit in verhouding is met de strafmaxima in omliggende landen. Voorts vragen zij de regering te reflecteren of dit nu werkelijk een afschrikwekkend effect heeft en welke daadwerkelijk opgelegde straffen voorzien worden. Voorts vragen voornoemde leden aandacht voor de onlangs ingevoerde strafbaarstelling van invoer, aankoop en verkoop van goederen uit onrechtmatige Israëlische nederzettingen in bezet gebied waarvoor zes jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd. Zij vragen de regering hoe deze delicten met elkaar in verhouding staan en of het verheerlijken en steunen van terrorisme niet vele malen meer impact heeft op de nationale veiligheid dan het kopen van een doosje dadels of flesje wijn. De aan het woord zijnde leden vragen de regering te reflecteren op de discrepantie tussen de strafmaat van beide delicten en welk signaal hier volgens de regering van uit gaat naar met name de Joodse gemeenschap in Nederland.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen hoe de regering het beoordeelt dat de bescherming van journalistieke en informatieve uitingen uitsluitend in de memorie van toelichting is opgenomen en niet in de wettekst zelf. Waarom is niet gekozen voor een expliciete wettelijke waarborg voor journalistieke werkzaamheden?

Kan de regering per voorgesteld artikel (132a, 132b en 132c) uiteenzetten hoe wordt gewaarborgd dat het citeren van uitingen, het afnemen en publiceren van interviews, het tonen van vlaggen of symbolen en het publiceren van beeldmateriaal in het kader van nieuwsverslaggeving niet tot strafrechtelijk onderzoek of vervolging leiden, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen tevens hoe wordt voorkomen dat het opnieuw publiceren of online delen van journalistieke artikelen, foto's, video's en interviews door redacties of individuele journalisten wordt aangemerkt als verspreiding van verheerlijkende teksten of afbeeldingen dan wel als openbare steunbetuiging.

Welke betekenis heeft het journalistieke doel bij de beoordeling van opzet en strafbaarheid, en waarom blijkt dit niet uit de voorgestelde delictomschrijvingen zelf, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen hoe de open begrippen “verregaand loven of prijzen” en “steun betuigen” zich verhouden tot het vereiste dat strafbepalingen voldoende duidelijk en voorzienbaar moeten zijn? Kan de regering concrete voorbeelden geven van journalistieke publicaties die wel en niet onder de strafbepalingen zouden vallen? Hoe voorkomt de regering dat journalisten reeds door de dreiging van aangifte, een strafrechtelijk onderzoek of een artikel 12 Sv-procedure afzien van verslaggeving over terroristische organisaties, radicalisering, oorlogsmisdrijven of omstreden politieke bewegingen? Welke gevolgen heeft het wetsvoorstel voor de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden tegen journalisten en redacties, en welke waarborgen beschermen daarbij vertrouwelijke journalistieke bronnen en ongepubliceerd journalistiek materiaal? Kan de regering toelichten hoe wordt voorkomen dat opsporingsonderzoeken op grond van deze

strafbaarstellingen indirect worden gebruikt om de identiteit van journalistieke bronnen te achterhalen?

Erkent de regering dat een vermelding op een terrorismelijst of een aanwijzingsbesluit ingrijpende gevolgen kan hebben voor de werkzaamheden en veiligheid van journalisten, ook wanneer de kwalificatie later onjuist blijkt, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Welke rechtsbescherming en herstelmogelijkheden bestaan in dat geval?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen hoe de regering het risico beoordeelt dat de voorgestelde strafbaarstellingen leiden tot een onevenredig zware inbreuk op artikel 10 EVRM, mede gelet op de voorgestelde maximumstraffen en het verschil met de straf die in de zaak Leroy tegen Frankrijk aan de orde was.

Welke concrete zaken of situaties tonen volgens de regering aan dat de huidige strafbepalingen ontoereikend zijn en dat juist deze uitbreiding van het strafrecht noodzakelijk is, in plaats van minder ingrijpende maatregelen, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie. Welke lessen trekt de regering uit Europese voorbeelden waarin journalisten, fotografen of documentairemakers op grond van antiterrorismewetgeving zijn onderzocht of vervolgd vanwege hun verslaggeving of de publicatie van interviews en beeldmateriaal?

De voorzitter van de commissie,
Eerdmans

De griffier van de commissie,
Van Tilburg